

GAZETA TRANSILVANIEI.

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România și străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci. Număr de Duminecă 8 franci pe an.

Redacția,
Tipografia și Administrația:
BRAȘOV, PIAȚA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 cor., Fără dus acasă pe an 20 cor. pe 1/2 an 10 cor., pe 1/4 an 5 cor. Un număr 10 bani. Inserate: un şir pe 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif și învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Congresul rasselor.

Zilele aceste s'a intrunit la Londra congresul internațional al rasselor sau cu alte cuvinte adunarea tuturor soiurilor de oameni, prin trimiși de-ai lor de pe întreaga suprafața pământului. Erau de față la congres reprezentanții tuturor rasselor (soiuri de oameni) de pe pământ, precum Albi, Negri, Galbeni (Malaiezi), Roșii (Indieni) etc. în costumele lor originale, apoi din sânul rasselor popoarele cari le alcătuiesc, precum toate națiunile europene, apoi Chinezii, Iaponezii, Arabii, Inzii etc. Reprezentanții popoarelor au fost trimiși de cele mai înalte așezăminte de cultură, precum de cătră universități, academii de știință etc. prin urmare vedem, că la congres au luat parte cei mai învățați și distinși bărbați ai popoarelor.

Scopul congresului, care se întrunește din an în an, este să fixeze drepturile naturale și inalienabile ale fiecărui popor și să proclame și propage adevărata iubire, frățietate și egalitate între popoare, cum și libertatea tuturor popoarelor. Astfel congresul lucră pentru ajungerea celor mai scumpe tezaure ale popoarelor din lumea întreagă și pentru înfrângerea cătușelor de supunere, de apăsare și de prigoniri a unui popor contra altuia.

Aceasta a accentuat-o și președintele congresului, lordul Weardale, în ședința de deschidere a congresului, care s'a ținut în 26 Iulie n. c.

Lordul Weardale salută în cuvinte calde congresul, apoi vorbește despre ideea de frățietate pentru toate rasselle și pentru toate națiunile, cari formează omenirea și se pronunță

pentru respectarea drepturilor naționale ale fiecărui popor, cari nu pot fi nici restrânse, nici micșorate prin nici un fel de considerațiuni politice, fie de stat, fie de altă natură și condamnă cu energia convingerei orice hegemonie sau supremație a unei rase față de altă rasă, a unui popor față de alt popor. Politica nu poate să răpească drepturile inalienabile ale popoarelor, isvorâte din legile eterne ale firei, care a dat ființă tuturor popoarelor.

Cuvintele președintelui au fost primite cu aprobare și vii aplauze din partea congresului.

Tot în acest înțeles au vorbit și alți oratori ai congresului.

Așa între alții profesorul dela universitatea din Roma, Sergi a zăbicit opresiunea ce se face din motive politice din partea unui popor față de celalalt, cum este și la noi.

Vestitul bărbat italian, Angelo de Gubernatis asemenea a arătat în cadrul unei vorbiri, că politicianismul isvorit din vederi de interese de stat sau de rasă nu dă drept de hegemonie sau de supremație unui popor asupra altuia. Aceste stări monstruoase trebuie să dispară din viața popoarelor.

Un alt bărbat de nume mare, președintele congresului internațional pentru pace și libertate a popoarelor, d-l Emil Arnaud, din Berna, a ținut o vorbire minunată despre libertatea politică a popoarelor și în care a zis între altele:

„Să nu creadă cineva, că e destul să se spună, că într-un stat există libertate individuală, pentru ca să fie rezolvată chestia libertății popoarelor. Nu numai indivizii, ci popoarele, complexul indivizilor, trebuie să fie

libere, căci e absurd să zici, că omul ca individ e liber, iar ca fiul unui popor e supus altui popor. Noi cerem libertate deplină pentru toate popoarele, libertate pentru viața lor culturală, economică și politică“.

În felul acesta au răsunat vorbiri și în celelalte ședințe ale congresului și preste tot la congres a domnit un spirit liberal și un mare interes pentru libertatea popoarelor.

La congres România n'a fost reprezentată oficios, dar a fost din România de față d-nul A. D. Florescu, prințul Bibescu ș. a. iar pe Români din Ungaria i a reprezentat cu vrednicie părintele Dr. Vasile Lucaciu. Comitetul nostru național s'a îngrijit ca să fie reprezentată la acest mare congres cauza Românilor din Ardeal și Ungaria și spre acest scop a trimis la Londra pe părintele Dr. V. Lucaciu. Foarte bine a făcut și în privința aceasta comitetul național merită toată lauda.

Părintele Lucaciu, om cu mare învățătură și cu iubire nesfârșită pentru poporul său românesc, — cum îl știm cu toții — a lucrat mult în Londra, la congres, pentru cauza românească, pentru a o face cunoscută în cercuri largi și a-i câștiga noi prietini și sprijinitori, pe lângă cei cari sunt deja în număr însemnat între învățații și politicienii lumii.

În fine d-nul Dr. Lucaciu a rostit în ședința de la 28 Iulie c. în limba franceză o splendidă vorbire, în care a arătat, cu dovezi, că poporul român este de origine latină, că este o națiune de 12 milioane și a arătat marea însemnătate a elementului român în Orientul european.

Vorbirea a avut o primire entuziastă și binevoitoare în sânul congresului. Cu deosebire s'au bucurat mult de constatările d-lui Lucaciu reprezentanții gintei latine la congres.

Cauza noastră la congresul rasselor din Londra a fost foarte bine reprezentată, a câștigat mult în ochii lumii culte și civilizate, iar meritul pentru aceste succese este în locul prim al eroului Dr. Vasile Lucaciu.

Politica de colonizare a guvernului.

Un vechiu și mult apreciat colaborator al ziarului nostru ne trimite reflexiunile de mai jos, cari se referă la recenta adunare a însoțirii economilor unguri, ținută în Kecskemét și din cari reiese lămurit politica dușmănoasă, pe care au inaugurat-o stăpânitorii acestei țări față de interesele economice ale naționalităților și cu deosebire ale Românilor:

Cu posta din zilele acestea am primit o broșură intitulată: „A magyar gazdaszövetség kecskeméti nagygyűlése“. După cum se spune în acea broșură, la acea adunare, ținută în 21 Iun. a. c., au participat 6.000 proprietari agricultori mari și mici. În această adunare s'au luat hotărâri, în cari se combate și mercantilismul, dar scopul principal al adunării a fost manifestarea dorinței acelei adunări de-a se aduce și pune în praxă o lege de colonizare și parcelare, anume spre ruinarea naționalităților și în special spre ruinarea elementului românesc.

Discursurile ținute acolo ar fi bine să se traducă în câteva limbi europene și să se împartă, ca să vadă lumea cum doresc feodalii pacea cu naționalitățile. În deosebi,

FOILETONUL «GAZ. TRANS.»

Noi trei, — pentru un caș, — așa ni se cade.

— Poveste. —

Acu ori c'a fost odată, ori c'o fi poate azi, — de bună seamă mai că nu v'ăș putea spune, dar așa merge povestea: c'a fost odată un om sărac-sărac, lipit pământului de sărac. Săracului la Dumnezeu i-i plădeja, că doar-doar s'o îndura Dumnezeu-Sfântul să-l miluiască cu ceva. Și bunul Tătucu-Ceresc, că se îndură și-l dăruiește cu copii; că se socoate Sfântul — copiii s'or face mari și or fi mână de ajutor tătane-lor. Da' plodurile ca să crească mari, strigă: mămăligă! — și-apoi vine-te așa să nu te rupi!...

Și iac'asa se pomenise omul nostru cu casă grea, c'avea la copii de toată mâna: și mai mari și mai mici și mai plinuți și mai ticăiți, destul că fel și formă la stat, dar toți de o potrivă la mâncat. Cât despre partea muncării, numai așa merge vorba, că la dreptul vorbind, nici nu prea avea ei pricină să ducă mâna la gură; dar, mi-te și când o porneau, năzdrăvan să fi fost ca să astupi atâtea borburi! Ce-i drept, Românul nostru nu se da nici el așa cu una cu două: muncia, bietul om, căt un cal — știți cum e țaranul: »munceste ca o vită« —, muncia el, nu-i vorbă, dar ce folos, că, de ce lucra mai mult, de ce mai puțin se procopsea.

Pare-că era un făcut: îi mergeau trebile ca din piatră. Vorba aceea: așa, unde-i mai suptire, acolo se tot rupe. Noa! De la o vreme, dacă vede și vede el așa o treabă, apoi într'o bună zi numai ce țipă cât colo și coasă, și greblă și furcă și zice: »Of, Doamne, de-acum mă duc în lume, mă duc, hotărât că mă duc, că altmintrelea nu-i chip!... Să știu c'o iu ajunge și la dracu, — să împrumut niște bani...«. Și așa pe vorba asta: »Mai rămâneți cu sănătate«, și dus a fost. Încotro? În lumea mare. Că se gândea el: »Bre, din câte drumuri sunt pe lumea asta, unul tot trebuie să ducă la bine«.

Acum că mergea el de-a dreptul la bine, ori că la cine mai știe ce, — treaba lui! Bine că locului nu sta și că noi povestea o putem mișca.

Și s'a dus el, s'a tot dus, cale lungă să-i ajungă —, și nu scurtă, că aceia mai rău încurcată —, și-apoi iarăși a mai mers cât a mers, zi de vară până-n seară și tot așa cu haida-hai și haida-hai, iacă ajunge la o cruce de drum și întâlnește un om:

— Bună-ziua
— Mulțămesc dumitale.
— De unde calea și cărarea?
— Hei! de unde nu-i, unde îi, de la traistă goală, la viață ușoară.

— Hm! Și depărcior să fie, aceia? — întreabă omul nostru.

— Apoi și la dracu' să fie, c'o iu nimeri eu! Trebuie să nimeresc, — dacă-mi mor de foame nevastă și copii... — răspunde cela.

— Îrrra! Cum văd eu, noi un drum avem!

— Om fi având.

— Hai să fim tovarăși.

— Hai. — Și, când dau ei să pornească mai departe, hop! că cine-o face pe celălalt drum? Un om!

— Noroc să dea Dumnezeu!

— Noroc și bani! răspunde cela.

— De unde și până unde?

— De la jug la bielșug, din sărăcie la bogăție.

— Cum? Ce fel?

— Iac'asa, cum vă spun! Ori poate să fi rămas acasă pe cuptor, dacă-mi mor cu zile nevasta și copiii?!

Mare li-a fost lor mirarea: — Bree! Cum ne-am nimerit noi; pare c'a tunat de ne-a adunat!

— Haidem dar tustrei.

— Haidem.

Tovărășia la drum mult plătește, că ții slobodă limba și nu te mai năcăjesc gândurile! Și, dacă mergeau acum oamenii noștri, apoi se chiamă că nici vremea nu stă pe loc. Și iac'asa, din vorbă 'n vorbă și din pas în pas, se văd de-odată ajunși la o gârlă. Când la gura prăpastiei, să se pogoare înăuntru, hop! că cine li iese înainte? Un nemțuc!! Așa de fercheș, îmbrăcat în străițe negre, — și tanțoș și nou-nouț, pare că acu' era scos din cutie.

— Da 'ncotro, măi oameni buni?

— Ia și noi, păcatele noastre, unde ne-or duce ochii, dacă ne-or ținea picioarele.

— Cum așa? Poate la lucru, undeva?

— La lucru ca la lucru, da' la câștig, maică-maică!

— Hm! Cum s'ar zice, vreți să vă năimiți?

— Apoi cam așa.

— Haideti dar la mine.

Il măsoară pe șont, din ochi: — Da cum? Pe ce plată?

— Pe plată bună: de fiecare o păreche de galbeni pe an! Și anul la mine, numai trei zile ține.

— Apoi, dacă-i așa se poate. Și-s buni-bucuroși oamenii că și-au găsit așa de iute stăpân; stăpânul ca stăpânul, dar mai ales plata: că o păreche de desagi de galbeni, vă întreb: șagă-i? Buun! Și hai la drum. Dar nici n'apucă ei bine a face doi pași, că-i și oprește 'n drum minunăția cea de domnișor și se face a-i întreba: — Ian stați, bre, o leacă, zice, să știu adecă cine sunteți d-voastră? Cum, cu ce gând v'ați pornit de acasă?

— Cu ce gând? Cu nici unul! Ia ne-am pornit după câștig, după bani, — să știm bine c'om ajunge și la cel cornorat, ca să ni-i scoatem!... — răspund ei.

— Aha! Haideti dar cu mine. Și se slobod ei cu șoacățul cela în gârlă. Când dau de fund, parcă-s pe alte tărâmurii: o pustietate și o întunecime de ziua 'n amiaza mare să treci cu gilața 'n spate pe așa niște locuri! Acu, — cruce de aur cu noi și ducă-se pe pustii — or fi știind numai ei săracii cât au dus-o așa, când de-odată iacă dau de o casă. Da' ce casă!

aceste discursuri ar trebui recomandate unor bărbați politici de aici și din regat, cari cred încă în dorința „sinceră” a feudalilor, de-a împăca elementul românesc.

Deja în discursul de deschidere al președintelui, Darányi Ignác, fost ministru de agricultură, se dă adunării un impuls, spre a discuta chestia colonizării și a parcelării în defavorul elementului român cu deosebire. Dânsul, după-ace amintește proiectul de lege pregătit de el și de referentul Mezöfi Béla, și după-ace recunoaște actualului guvern dreptul de a rezolvi această chestie după gustul său, zice:

«Nu aceea e decizător, ca proiectul nostru să se ridice la valoare de lege, ci aceea e decizător, că din punct de vedere al susținerii existenței noastre naționale și a întemeierii viitorului nostru social, e necondiționat de lipsă, ca această chestie să se deslege, nu din caz în caz și cu ordinațiuni guverniale, ci pe cale legislativă și cu considerarea la schimbările timpurilor și împrejurărilor. O lege de colonizare e de lipsă pentru aceea, ca suma de 120 milioane, luată în proiect, să se asigure spre acest scop, și acțiunea de colonizare, începută cu succes în «Ardeal» și la marginile țării, să se continue și faciliteze și prin această acțiune să se asigure clasei mijlocii acel rol conducător, care necondiționat i se cuvine. Fără aceasta, susținerea stăpânirii ideii de stat maghiar e cu totul imposibilă și ne-am amăgi pe noi înșine prin aceea, că am crede-o posibilă aceasta, prin ori ce surogate».

Apoi după ce amintește unele motive din cari află de lipsă legea de parcelare, adaugă:

»E întrebare totuși cum s'a putut că deslegarea acestei chestii pe cale legislativă s'a lovit de stâncă? Doar interesul fiscal? La aceasta numai atâta reflectez, că acea țară, care spre acest scop nu știe produce bani, a abzis de viitorul său. Sau doar ar trebui să fim cu considerare la agitațiile naționalităților? Aceasta nu o pot crede, pentru-că de am ajunge acolo atunci am înceta de a fi acasă în casele noastre, în patria noastră».

Apoi după ce amintește opoziția celor ce cred, că ar suferi pierderi prin această lege și se provoacă la alte state, adaugă:

Ocaziunea de acum încă priincioasă abia va mai reveni, întrelăsarea ei ar fi o eroare istorică fatală (végzetes). Atâta trebuie să batem la ușile legislativei, până se vor deschide».

Să nu uităm, că cel ce ține acest discurs, e un fost ministru de agricultură și poate aspirant în viitor la fotoliul de ministru. Fostului ministru îi secundează actualul ministru,

care admitând necesitatea legilor de parcelare și colonizare, se arată de altă părere în executarea ei. El crede, că cel mai bun element de maghiarizare ar fi proprietarii mici, așezați între naționalități. Iată cuvintele lui:

»Din punct de vedere al colonizării, în ținuturile naționalităților cel mai însemnat element e lucrătorul, proprietarul mijlociu priceput, care e în legătură strânsă cu poporul; acesta cu mult mai mult folos știe aduce ca oficialii colonizați din întâmplare spre acest scop».

Culmea șovinismului și ureii de rasă excepțională contra Românilor o ajunge Mezöfi Béla, deputat și conlucrător cu fostul ministru Darányi la redactarea proiectului prezentat dieții de acela. Discursul acela e o dovadă nu numai cum înțelege guvernul chestia, ci și majoritatea, ba am putea zice, societatea maghiară atinsă de șovinismul feudalilor și pressei maghiare.

Pentru aceea vom reproduce părți mai însemnate din acest discurs.

Dânsul își începe discursul cu cuvintele:

»Dacă această țară ar mărturisi de locuitori ai fie-cărui ținut a ei poporul maghiar curat, treaz și de cinste, precum sunt ospitalii noștri primitivi din «Keskemet» cu simțăminte lor patriotice, atunci nu mult ar trebui să ne ocupăm cu chestia colonizării. Marea problemă a împărțirii posesiunii ar deslega-o însuși instinctul de viață, diligența de furnică și prevederea trează a poporului. Numai cât durere! numărul maghiarimei abia întrece cu ceva jumătate din totalul populațiunii. În ținuturi întregi, așa în «Ardeal» ori la hotarele de câtră miazăzi, unde vecinii noștri sunt state străine, cu cari nu stăm tocmai pe cel mai bun picior de prietinie sau cari sunt doritoare de teritorii maghiare, chiar aci în aceste puncte mai grele și mai periculoase, maghiarimea pierde teren în populațiune, avere și în posesiunea pământului, din cauza numărului său mic. Deci fie-care căsuță albă, a cărui stăpân maghiar emigrează în străinătate, ori-ce glică străbună care își schimbă proprietarul, pentru întreg statul formează o slăbire, o pierdere ireparabilă, care nu se poate rebonifica nici odată.

Mai întâi își pierde stăpânul o căsuță unghulară, apoi alta, apoi un întreg șir de ulițe schimbă stăpânul, pierde vorba maghiară și devine stăpân cel străin. Și în bisericile alb vărute ori cu turnuri de lemn a satelor mici, nu sună clopotul, nu răsună ruga maghiară, cântarea maghiară pentru fericirea Maghiarilor câtră cel atotputernic; clopotele amuțite vestesc ca semn al aducerii aminte triste despre neglijența cumplită: pustiirea maghiarimei, perirea ei pe încetul. Nu, iubii economi,

aceasta chestie nu-i afacerea unui sau altui partid politic. Aceasta e marea chestie a existenței întregii națiuni, a fundamentului dezvoltării vieții de stat».

În continuare vrea să documenteze, că ființa elementului străin între maghiarime este opera destrucțivă a «Vienei», contra elementului maghiar. De așa ceva consideră și colonizarea prin «Sasi», dar constată, că aceștia s-au prefăcut în amici, de cari Maghiarii n-au a se teme. Apoi continuă:

»Cu atât mai mare e pericolul în «Ardeal» din partea acelei părți a «Românilor» care nu vreau să se împrietinească cu ideea statului maghiar. Dacă aci fără amânare guvernul și societatea în ora din urmă nu grăbește cu o energică și conștie politică de posesiune spre întărirea maghiarimei, spre crearea unor izvoare nouă maghiare, nu va trece un secol și Ardealul ca cetățuie de apărare a maghiarimei a încetat de a fi stâlpu cel mai sigur al independenței de stat».

»Noi vrem să susținem aceea ce e încă al Maghiarimei, și acolo unde se oferă prilej, vrem să recucerim pe cale pacifică pământul străbun, pe care l-am lăsat cu ușurătate să ne alunece din mâni. Noi nu atacăm, noi ne apărăm. Și cea din urmă insectă își rădică cloțul, când vede că se năpustesc spre nimicirea ei. Întreg «Ardealul» îl impresionează activitatea conștie a institutelor de bani românești, puternic organizate. Și aceasta e o cauză, că pe fiecare zi pierdem teren».

După ce critică activitatea institutelor de bani maghiare și societatea maghiară, se năpustește din nou asupra elementului român zicând:

»Din contră e dureros, că acum aci, acum acolo apare în presă acea veste, sper că falsă, că și domeniile ce mai există, în loc de-a se coloniza, se dau în întregime în arendă, ori s-au dat deja în parcele mici Românilor spre folosință. Aceste nu-s simptome bune! Publicul agrar maghiar cere o politică de colonizare conștie și puternică» etc.

Pe urmă propune un proiect de rezoluție, în care cere un proiect de lege, prin care în budget să se asigure guvernului cel puțin 120 milioane pe an spre scopuri de colonizare.

Au mai vorbit și alții în acest scop, dar ajung cele amintite spre a ne convinge de ideile, de cari sunt conduși proprietarii de pământ maghiari și guvernul. Proiectul de rezoluție s-a primit unanim, și nu s-a aflat măcar un singur om, care să îndrăznească a combate pe oratori și să arate, că și noi naționalitățile am udat acest pământ cu sângele și sudorile noastre, că de 1/2 de veac de când se tot macină „gravitarea în a-

fară», nu s-a descoperit o singură proclamație eșită din Ardeal ori părțile marginase, în acel înțeles, și că acest lucru documentează ori o lipsă totală de prudență a guvernelor și organelor sale, ori o lașitate și minciună fără păreche din partea acestor foruri conducătoare.

Întrebăm acum pe ai noștri și pe cei din regat, cari trâmbiță dorința de-a ne împăca, că oare aceste sunt punctele, pe a căror bază se poate încheia o pace?

Un preot.

Adevărata cultură și foloasele ei.

II.

Astăzi, când avem fericirea a ne vedea întruniți în acest loc, cui avem să mulțumim, decât înaintașilor noștri, acelor bărbați mari ai neamului nostru, cari pe la anii 1861, cum zisei la început, au întemeiat «Asociațiunea p. l. și p. c. p. r. a cărei odrază este și despărțământul nostru «Tășnad», la umbra căreia, în limba noastră dulce ne putem sfătui frățeste asupra mijloacelor, cu ajutorul cărora, mai curând să ajunge țanta noastră dorită.

Dascalii și pedagogii cu mare învățatură, toți sunt de părere, că un popor numai din limba sa proprie își poate agonisi o trainică și țăitoare cultură.

Un vestmânt croit după mine, totdeauna-mi va sta mai bine, până când îmbrăcând haina altuia, de și mă acopere dar' va fi ori mai lungă, ori mai strâmtă. Așa și poporul nostru, numai aceea cultură i se potrivește, numai aceea i se lipește de suflet, pre care în limba sa proprie și-o poate câștiga.

Dar omenimea în evoluțiunile vieții sale este ca și răul — ca și apa curgătoare. Locuitorul nu stă, ci pururea inventează, pururea iscodește fel și fel de mijloace întru ajungerea scopului său, care în veci țânțește la bunăstare, la multă mire și îndestulare.

Noi Români asemenea trebuie să înotăm cu valurile între cari ne aflăm. La cârmuirea și la îngrijirea mersului corăbiei vieții noastre naționale, unul fie-carele dintre noi trebuie să-și împlinească datorițele după starea în care se află și după puterile de cari dispune.

Ca să putem însă ținea pas de pa cu alte neamuri din țara noastră, ca și putem munci cu spor în țarina culture neamului nostru, poporul trebuie să aibă voința a să cultiva, trebuie să se năzuiească din toate puterile a-și agonisi învățături științii și lumină cât de multă.

Știți proverbul? :

„Ai carte, ai parte” sau
„La cel învățat și harnic,
Totdeauna-i zi de praznic”.

Nici tu ușă de intrat, nici tu fereastră de ieșit, așa la o adecă! Mai rău, că nici că se poate.

— Cum s'ar zice, domnișorul, aici ni-a fi masul și popasul? — Întrebă ei.

— Aici-aici, — și ce face, ce drege domnișorul, că, țanc!, — pe nevăzute deschide o ușă și-i pofteste înăuntru.

Și, dacă au intrat oamenii noștri înăuntru, apoi buni intrați au fost.

Că nemțucu' așa îndata-mare i-a băgat pe fiecare în câte-o odaie deosebită să le deie, vezi Doamne, lucrul în seamă —, și apoi, hai, se duce el la bădica din odaia cea dintăiu și-i cuvintează așa: — »Bădișorulule hăi, iacă alt lucru nu-ți dau decât să zici trei zile de-a rândul »noi trei«. Da' s'o ții într'una. Înțeles-ai?

— Sărăcan de mine și de zilele mele, am înțeles: cum să nu înțeleg; atâta treabă poate că tot oi nemeri și eu.

Buun!

Noa! hai amu, domnișorulule, la cel dintr'a doua odaie, să vedem ce-om mai isprăvi! Intră el și la omul ăsta, să-ideie, vezi d-ta, de lucru, și zice: — Apoi, măi badiță cum te chiamă, grea treabă nu ți-oi da, decât atâta, să zici trei zile de-a rândul »pentr'un caș«. Da' bagă bine de seamă, hojma tot vorbele aste ai să le spui.

— Da le-oiu spune, cum să nu le spun, bată-m'ar norocul, că, slavă Domnului, știu că nu mi-o tors mama pe limbă!

Bună și asta!

Și, haiti! amu la gospodarul cel din fund, din iatacul cel de pe urmă.

Intră domnișorul înăuntru, însă așa cam dus pe gânduri, și zice: — Ei, bade hăi, drept să-ți spun că puțintică treabă ți-o rămas dumitale. Da', ca să n'avem nici o supărare și să nu te cânti că-s om rău, apoi tot te poprese la lucru. Și mai ales nu ți-a strica nici dumitale dacă ți-a mai umbra o leacă melința: ia să faci bine și trei zile de-a rândul să tot zici »așa ni se cade«; ăsta ți-a fi lucrul dumitale.

— C'apoi și mare lucru! Aferim! — face omul nostru.

— Hai-hai, cată numai de te ține de treabă!

Și-acu că s'or fi mirat, ori că nu bieții oameni de așa fel de lucru, dar gândul știu că la plată li era. Și trei zile încheiate băzăia casa ca un știubeiu de borboroseala lor.

Când la plată, — adevărat: de fie-care, părechea de dăsași cu galbeni!

— Na! Așa mai vii de-acasă, — zise unul.

— Ba că chiar îți vine să te și faci pe-acasă, — adause altul.

Și așis, domnule hăi, sănătate bună, că nouă acum nu ni-i de zăbavă.

Pornesc ei, și merg și merg și drumu-i lung și dăsașii is grei de atâta bănăret și trupul s'ar cere la hodină; — dar ți-ai găsit, hodină li trebuia lor acum? Nu s'ar fi oprit în ruptul capului! Că doar aur duceau.

Se duc ei, nu-i pricină, dar vai de dânsii, săracii, ce li era lor bun atâta amar de aur, dacă erau acum ca niște dobitoace, că nu mai aveau nici o înțelegere și nici altă vorbă nu știau de cât »noi trei«, »pentr'un caș«, »așa ni se cade«. Treceau oameni, »copii, ori te miri cine pe drumul cela, și, dacă li da »bună ziua«, ei alt răspuns nu știau de cât »noi trei«, »pentr'un caș«, »așa ni se cade«. Comedia dracului! Să-ți faci cruce și să te ferească Sfântul de așa pacoste!

Așa de rău i-a fost tumănit de cap nemțucu' cela!

Că neamțu' cela cine era? Aghiuță! Cine altul e merit să scormonească toate blăstămățiile pe lumea asta!?

Și dacă s'ar fi mulțămît el numai cu atâta! Da' deunde! Știți? Necuratul unde-și vără odată codița, cam sloboade rădăcini, și-apoi nu-l scoți cu una, cu două! Că se pusese diavolul luntre și punte așis să i sfârșească pe nemernicii cea de oameni.

Și, iacășa cum vă spun, Satana face ce face de-l zugrumă pe un biet creștin și-l lasă în mijlocul drumului. Știa el, mă rog, că pe drumul cela au să apuce oamenii lui. Și, dacă-și vede el pozna pusă la cale, apoi ciuști! se ascunde într'un huciu.

Pe la o vreme iacă și drumeții noștri ajunși în dreptul celui zugrumat. Și s'au oprit bieții oameni, că i-a fost ajuns

mila. Că, vezi, li era limba legată, da inima, ba!

Atunci iacă și Aghiuță își arată cinștită față: »Da' ce-i, bre? Cine l-a omorât?«, se face el a întreba.

— Noi trei.

— Vai de mine, d'apoi cum, pentru ce?

— Pentr'un caș.

— Bree, apoi are să vă spânzure...

— Așa ni se cade!

— De bună seamă că așa, — și aș haiti la judecată.

Și i-a întrebat judecătorul:

— Cum, bre, voi l-ați omorât?

— Noi trei.

— Din ce pricină?

— Pentr'un caș.

— Apoi numai spânzurătoarea rămâne.

— Așa ni se cade.

— Hotărât că așa.

Și doar nu i-au spânzurat ca pe niș făcători de rele, de numai cioarele li e răiau la cap?!...

Alex. Morariu.

Românul este dăruit de la D-zeu cu minte ageră și cuprinzătoare — așa încât, este în stare a-și însuși cele mai frumoase învățături ca și o i care alt popor din țara noastră. Trebuie numai să fie statornic în cele învățate și să nu șovăiască a le întrebuița numai spre folosul propriu ci al binelui obștesc.

Cel ce s'a străduit a învăța și și-a agonisit cultura cea adevărată după măsura puterilor sale, — știe mai înainte de toate să fie mulțumitor Tatălui ceresc, care i-a dat viață și cele de lipsă pentru susținerea acestei vieți. Știe să-și iubească și să-și apere limba, legea și neamul din care face parte. În cercul său de activitate știe lucra cu calcul, sporind și în a-vere lumească și în bogăția pentru fericirea sufletului. Cele agonisite le va știpăstra și cruta — fără să cheltuiască mai mult decât îi este câștigul. El va ști judeca cu înțelepciune că bunătățile lui D-zeu trebuie gustate cu cumpăt și nici odată nu va trece peste măsura cuviincioasă, punându-se în o stare mai de jos decât dobitoacele necuvântătoare. Și în bine și în rău, nu se va abate dela credința cea adevărată, nu va despera, nu va huli, — știind bine că dela Domnul Cereș vine darul, dela El și pedeapsa.

Când biserica și școlile vor ajunge în grea strâmtoare — având lipsă de ajutor, cu mintea sa deșteaptă, cu inima sa nobilă, va ști judeca, că acestea sunt scumpe așezăminte ale neamului, acestea trebuie apărute și cu fapta și cu cuvântul, trebuie a jertfi pentru ele — din mult mai mult, din puțin mai puțin, dar trebuie a jertfi. Nimenea cu simțul culturalei adevărate nu se va îndosi la spatele altora — toți vor grăbi a da ajutorul de lipă la vreme potrivită.

Iată faloasele culturalei adevărate.

Poporul nostru în partea sa covârșitoare este lucrător de pământ.

Lucrarea pământului sau economia încă este o știință, și, precum se vede din scrierile economilor cărturari, știința economică este tot așa de profundă ca și ori care dintre științele practice.

La economia pământului se recere multă sârguință, multă grijă și mare iscusință. Cu cât un econom va avea cunoștințe mai largi în sfera economiei sale, cu atât va înainta mai sigur în agonisirea moșiei câștigată cu a sa virtute, sau moștenită dela bunii săi părinți.

Câte sunt iaturile, pe cari economul isteț trebuie să le bage în samă și cari sunt trebuințele în agonisirea cu buna dobandă a unei moșii? Toate acestea le-aș putea enumera, când anume aș ținea o prelegere despre economia câmpului. Una este adevărat: fără cultură, fără o învățatură de lipsă, fie om singur, fie chiar un popor întreg, — spor însemnat nu va face — nici în economie, nici în altfel de întreprinderi.

Unde-i unul nu-i putere...

Unde 's doi puterea crește...

Ce bine se potrivesc aceste cuvinte adevărate, la întrunirea noastră în acest despărțământ-cultural, unde, suntem chemați a lucra toți pentru unul și unul pentru toți.

Bărbații inteligenți ai cercului Tășnad, pătrunși de duhul adevărului, că unde sunt întruniți mai mulți la lucru — spre ajungerea unui scop mare, acolo este și darul lui D-zeu, acolo va fi spor și înaintare, — nu au pregetat a lucra pentru întemeierea acestui »Despărțământ cultural«, spre a putea lucra cu puteri unite întru înaintarea și luminarea poporului românesc din aceste părți. Dacă acești fi vrednici și neamului nostru ostense și aduc jertfe pentru deșteptarea poporului și pentru ridicarea lui la treapta culturalei adevărate, ce cugetați, — poporul însuși nu are și el datorința a sta întru ajutor — adevărat a lucra pentru binele său propriu? Eu cred că m'ați înțeles.

Noi suntem aici spre a ne îndemna unii pe alții la lucru, a ne înțelege frățeste și a ne lumina împrumutat.

Dorul nostru ferbinte este acela, ca în toate comunele noastre să vedem un popor luminat, harnic și deștept, știind bine, că unde au pătruns razele luminătoare ale culturalei adevărate, acolo este bună stare și îndestulare, de-acolo fugă sărăciea ca fumul pe aripile vântului, acolo nu crâșmele, ci Școala și Biserica înflorește.

Acesta este scopul pentru care s'a întemeiat »Despărțământul Cercului Tășnad« din acestea părți ale Sălajului, care astăzi are bucuria a-și ținea a-5-a adunare gen. cercală în mijlocul harnicului popor din această comună, cu care ocaziune îmbogățindu-ne inima și mintea prin învățături folositoare, ne vom ridica cu un fuștel mai sus pe scara culturalei adevărate.

V. Păcaș.

Recomandăm magazinul nostru ca cel mai etin și mai solid; avem toate obiectele de modă pentru dame și domni, pregătim costume în timpul cel mai scurt. Cel mai mare asortiment în *lingerie și confecțiune*. — *Frații Simay*.

Dela societatea noastră teatrală. Înregistrăm cu plăcere știrea, că stimata doamnă văd. *Liona Andreiu Medan* n. Pop din Șomcuta mare a intrat în șirul membrilor fondatori ai societății noastre teatrale solvind taxa de 200 coroane. Trăiască!

Petrecerea corului bisericesc de pe Tocile, aranjată Sâmbătă seara în grădina casei de tir a avut un succes frumos. A fost o petrecere familiară animată, la care au luat parte pe lângă coriste, coriști și familiile lor mai multe familii din clasa intelectualilor noștri. Petrecerei cu dans a premers un concert, la care s'au executat, sub conducerea pricepută a d-lui cantor *G. Mercheșanu*, 9 coruri mixte și un cor de bărbați. Coristele și coriștii, deși în număr mic, au contribuit cu mult zel la reușita concertului. Au plăcut mult cu deosebire cântecele »Toaca«, »Marșul lui Ștefan« și »Hei leliță din cel sat«. D-nii D. Saftu și Tr. Purcărea au declarat poezii de Sperață. După concert a urmat dansul, care a durat până în zorile zilei.

Alegerea de cantor la biserica Sf. Nicolae. Într'un număr de zi al săptămânei trecute am făcut amintire de alegerea de cantor, săvârșită de către comitetul parochial al bisericii Sf. Nicolae. La această alegere a intrunit cantorul Dumitru Badea 14 voturi, iar cantorul Ioan Ținț 12 voturi. Ceilalți 4 candidați n-au intrunit nici un vot. În legătură cu actul alegerii suntem rugați să publicăm, că mai multe sute de parochieni, cari s'au grupat în jurul cantorului I. Ținț, au cerut cu grai viu și în scris președintelui comitetului parochial, să revină asupra actului alegerii, ținând cont de dorința poporului.

Imormântarea medicului Dr. G. Stoian. Din Bran ni se scrie: Duminecă, în 30 Iulie la ora 5 p. m., a avut loc aici actual imormântării medicului nostru cercual Dr. George Stoian. La această tristă solemnitate a asistat lume multă și aleasă, ca o dovadă a dragostei și stimei, de care se bucura acest vrednic fiu al Branului în toate cercurile societății. Din Zărnești și din comunele învecinate s'au prezentat în frunte cu primpretorul cercului reprezentanții oficiilor politice și judecătorești comunale, apoi preoții, învățătorii și numeroși prieteni ai răposatului și ai stimatei familii Stoian. Ceremonialul funebru l-au îndeplinit preoții Ilariu Reit, George Babeș și Victor Pușcariu, iar cântările le-a executat corul mixt din Zărnești, sub conducerea inv. Nicolae Sperchez. Discursul funebru l-a rostit în mod elocvent preotul George Babeș, iar la mormânt a vorbit prietinel răposatului, păr. Victor Pușcariu, zugrăvind icona caracterului nobil a regretatului medic, care fără de veste a dispărut din mijlocul nostru, lăsând în doliu nemărginit nu numai familia, ci și pe întregul popor hrănean, al cărui sincer și devotat apostol a fost timp atât de scurt. Dintre distinșii asistenți la imormântare amintesc prezența eruditului profesor univ. și istoriograf al neamului *A. D. Xenopol*. *Coresp.*

O nouă filială a Institutului »Furnica«. Banca »Furnica« din Făgăraș este, după »Albina«, unul dintre cele mai vechi instituite financiare românești, precum și unul dintre cele mai solide, care dela întemeierea sa a jertfit până acum pentru scopuri culturale românești, peste 80.000 cor. Pe lângă filiala ce o are deja în frunțașă comună oltenească, Vaida-Recea, a decis înființarea unei noi filiale în Arpașul-de-jos, o altă comună frunțașă de pe vatra Oltului. Deschiderea filialei »Furnica« în Arpașul-de-jos se va face Duminecă, în 6 August c. n. La deschidere vor lua parte, — pe lângă d-nii Matei C. Jiga, dir. exec. al »Furnicei«, R. d. vicar Macaveiu, președintele direcțiunii, dr. Șerban, juriconsultul institutului — și membrii direcțiunii, d-nii dr. Liviu de Leményi adv. și d-nul Const. Pop, contab. din Sibiu, precum și d-nul dr. Iustin Marșieu, adv. în Arad. Scopul înființării acestei filiale este în special ajutorarea populațiunii române din partea locului, dându-se împrumuturi ipotecare fix cu 7% și cambiale cu 8%, *exclusă fiind cu totul computarea altorfel de adausuri.*

Speranțele de o frumoasă reușită și prosperare sunt întemeiate și prin faptul, că director al filialei va fi d-nul dr. George Moldovan, iar casier, vrednicul preot Trandafir Dragomir. *Br.*

Răspuns. La întrebarea din »Gaz Trans.« Nr. 115/1911, comunic d-lui Ioan Sporea, inv. în Feldioară, că informațiile, ce le cere referitor la fundația, întemeiată de corpul inv. dela școala primară centr. rom. gr. or. de băieți și fetițe din Brașov pro memoria regr. prof. Dr. P. Șpan, se cuprind în apelul, ce l-am publicat în »Gaz. Trans.« Nr. 62/1911, în care s'a publicat, că destinația acestui fond este »ajutorarea revistei ped. »Vatra școlară«, și în care am rugat pe toți învățătorii noștri, precum și pe întreg publicul, căruia îi zac la inimă interesele noastre școlare să contribuie la mărirea acestei fundații, iar ofertele benevole să le adreseze subscrisului. Brașov, 19 Iulie v. 1911. R. Frateș, dir. școlii de fetițe.

Întâlnire colegială la Blaj. Primim spre publicare următoarele rânduri: Colegii, cu cari am terminat cursul teologic din Blaj în anul 1906, sunt invitați să vină la convenirea colegială, ce va avea loc în 28 August a. c. la 1 oară p. m. Locul convenirii: seminarul teologic, unde se vor statori toate amănuntele. La vedere cu bine! Blaj, 1 August 1911. Aurel Marcu, preot; Aurel Gajia, profesor; Iuliu Busoiu, vrect. sem.; Simion Gocan, prof.

Pentru victimele incendiului din Constantinopol. Maj. Sa Monarhul nostru a dăruit locuitorilor din Constantinopol izbiți de catastrofa incendiului 20.000 coroane. Guvernul austriac a dăruit în acelaș scop 6000 coroane.

Un somn de 90 zile. În spitalul din Caniia-mare se află un om, care de trei luni — doarme. Până acum nu li s'a putut stabili numele, deoarece ce nu-i chip să scoți o vorbă din el. La început îi se dădea hrana în somn cu ajutorul unor țevi. În timpul din urmă îl trezesc însă îngrijitorii din somn și li dau mâncarea. Pațientul inghite cu o grabă nemaipomenită mâncările apoi iarăși adoarme.

Propaganda culturală românească în Macedonia. După o telegramă sosită la Sofia, în urma propagandei culturale a Românilor din Macedonia, în trei sate din cazaua Melnik s'au angajat învățători și preoți români.

Groaznic incendiu într-o casă de nebuni. În orașul Hamilton din statul Ottawa (America) a izbucnit un groaznic incendiu într-o casă de nebuni. Clădirea era de 5 etaje și se aflau într-ansa 600 nebuni. S'au petrecut scene îngrozitoare. Nebunii s'au luat la luptă. Au pierit în flăcări peste 50 nebuni.

Explozie de dinamită în Abisinia. Societatea de Cablograme află din Djibuti, că o mare explozie de dinamită s'a produs la Direduah în Abisinia. Oficiul vamal și vre-o 50 case europene au fost svărlite în aer, 30 abisinieni și 6 armeni au fost ucși. O mare parte a orașului a fost distrusă.

Lupta pentru pâne. Din Cluj se anunță, că mai mulți lucrători români, angajați în serviciul societății industriale pentru exploatarea lemnului din pădurile Ciucii, au aruncat în contra cassierului acestei societăți o patroană de dinamită, care explodând, l-a rănit greu pe cassier. Cauza acestui atentat este, după cum relatează foile maghiare, împrejurarea că societatea a angajat în serviciul ei lucrători săcui. A urmat apoi o încăierare sângeroasă între muncitorii români și săcui, în decursul căreia mai mulți au fost răniți.

Ce poate face unirea? După alegerea dela Orăștie, Români din Bobalna precum și din alte comune mai simțitoare și pline de mândrie, au pornit boicot contra jidanilor dela ei, nevrând să le mai între în crâșmă și în boltă; — cu Români din Valea-Iepii au pornit boicot contra popilor cel stricat: Marian, — și mai știu aceea, că la Cebea (lângă Baia-de-Cris) statul a pus în coastele școlii gr.-or. române o școală de stat contra căreia cinstiții Români dela umbra goronului lui Horia și a crucii lui Iancu, au hotărât boicot prin aceea, că nimenea să nu-și dea copii la școala ungurească a statului.

Mulți nu vor ști la ce sfârșituri s'a ajuns cu aceste boicotări naționale. Le spunem azi pe scurt:

1. Jidanul din Bobalna s'a ținut cât a putut. A stat în sat încă mai mult de jumătate de an, dar și Români s'au ținut bine și nu le-a trecut ura de azi până mânel înzadar fiul lui Iuda a trimis repețițe rugări de iertare frunțașilor români, făgăduind »indreptare«, nu l'a mai crezut nimeni, ei l-au încunjurat ca pe trimisul

necuratului! După jumătate de an a trebuit să-și ia catrafusele și să plece din comună! A lăsat în case o femee română, doar mai face ea ce poate cu ruinatul »ghisfe«, că de ei fugea lumea ca de un ciumat.

Alți jidani din jur, simt și ei ura și răzburarea poporului și încă doi sunt pe ducă. Fac vânzător, ce au, și pleacă.

2. Popa Marian a trebuit să se pustiască din Valea-Iepii. A luat frunza-n buze și a plecat. Oamenii au izbit și spart oale cu cenușe pe urma lui, în loc de treascuri de bucurie.

3. Școala ungurească de stat din Cebea, a stat ca o crâșmă nouă deschisă, dar în care nu vrea lumea să intre! Doar doi copii de țigan de-i băteau cărarea. Dela o vreme a trebuit să-și ia catrafusele și dascălul de stat, neavând pe cine să fericască căci cinstiții noștri frați Români au dus aci cel mai nobil boicot: alipindu-se cu drag de sfânta școală și cultură românească, și ferindu-se de unghia culturalei străine, care visa să le fure sufletele! — »*Libertatea*«.

Petrecere în Murăș-Uioara. Tinerimea română din Murăș-Uioara și jur-ivită la petrecerea de vară, ce o va aranja Duminecă în 13 August st. n. 1911 în sa-lele »Hotelului Erarial« din Murăș-Uioara. Venitul curat este destinat parte în favorul fondului culturalei gr. cat. rom. din Murăș-Uioara, parte în favorul despărțământului Murăș-Uioara ai »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«. Suprasolvirile sunt a se trimite la adresa dlui George Moldovan, cassar la »Șoimul«, Marosujvár. În pauză se va juca Călușerul și »Bătuta«.

În aceeași zi la ceasurile 10, înainte de prânz, adunarea despărțământului IV Murăș-Uioara al »Asociațiunii« în Căptălanul-de-Murăș. Iar la orele 5 după prânz, adunarea filialei fondului de teatru în Murăș-Uioara, sala cea mare a »Hotelului Erarial«.

Comitetul aranjator: Dr. Iuliu Morariu, avocat, președint. Vasile Hossu, cand. de adv., vice-președint. Romul Dâmboi, contabil, vice-președint. George Moldovan, cassar la »Șoimul«, cassar. Ioan Rișca, stud. iur., controlor. Alexandru Lupeanu, absolv. de teol., secretar, și 42 membrii în comitet.

Se caută o damă sau domnișoară română, priceputoare în economia casei, ca conducătoare a menajului în Internatul Orfelinat al Reuniunii femeilor române din Brașov pe anul școlar 1911—12. Doroitoarele de a ocupa acest post sunt rugate a se adresa președintei Reuniunii Maria B. Baiulescu, Brașov Strada Fântânii Nr. 34, de unde vor primi și informațiunile necesare.

Local de întâlnire pentru Români din Brașov este restaurantul *Suciu*, aflător în cel mai frumos loc al Brașovului, pe promenada de jos, lângă stațiunea tramvaiului. Aviz Komânilor călători prin Brașov.

Restaurantul *Suciu* are o bucătărie excelentă și beuturile cele mai bune și cu prețuri ieftine.

În fiecare seară cântă un taraf de lăutari.

Aviz. Caut un candidat de avocat cu praxă. Concurenții sunt rugați a se adresa la subscrisul *Basilii P. Hârșianu*, avocat în Sibiu (Nagyszöben). Strada Cisnădiei Nr. 16.

Aviz. D-l. Bartolomeiu *Cotingiu* ne roagă să anunțăm, că eșind după 31 ani de serviciu prestat în fabrica de spirt a firmei Czell din Cristian, s'a stabilit în Zărnești Str. Ciocrac Nr. 272. Aviz cunoscuților săi.

Laptele din piață poate fi folositor copiilor de țată? Laptele din orașe cu toată scumpetea și controlul administrativ e foarte rar, fără bacterii, foarte des falsificat și mai înainte de toate nu se potrivește pentru copii. Ce poate face dar o mamă, care din oare cari împrejurări nu este în stare să alăpteze singură copilul? Trebuie să caute un lapte, care să conțină toate substanțele nutritive pentru hrana copilului. Aceste condițiunile îndeplinește Făina Lactată Nestlé, cunoscută de aproape de 50 ani, care conține lapte din Alpi, în cantitate suficientă, așa încât pentru preparare nu e nevoie de cât de apă. O cutie cu cel puțin 25 prânzuri costă în fiecare farmacie și droguerie K 1.80.

Muzică la promenadă. Măne, Vineri, la orele 5½ va cânta muzica orașului.

Dr. Palác medic specialist, se va re-intoarce la finea lunei lui August din călătoria sa din străinătate și își va relua iarăși activitatea, dând consultațiuni în Budapesta.

Din despărțămintele „Asociațiunii“.

— O șezătoare în Săsăuș. —

— 27 Iulie c.

Șezătoarea culturală a desp. Nocrichiu al Asociațiunii, ținută în 10/23 Iulie în comuna Săsăuș, a avut un succes foarte frumos. Directorul desp. d-l N. P. Petrescu a vorbit despre »Asociațiune« și despre asigurarea vitelor prin »Reuniunea proprietarilor de vite din Orăștie«.

D-l A. Cosciuc, conferențiarul agricol al Asociațiunii a ținut o prelegere foarte instructivă despre *stupărit*, convinsgând poporul, că ramul acesta de economie, pe lângă puțină muncă, aduce foloase însemnate. D-sa, prezentând un model de coșniță: Gerstung, cu toate unelele trebuincioase, a arătat cu deamănuntul, cum trebuie să umblăm cu stupii și cum trebuie îngrijiiți ca să ne aducă mari foloase. Am auzit că modelul de coșniță se va cumpara pe seama despărțământului.

Părintele din Alțina, d-l Ioan Petrișor a ținut o conferință instructivă despre alcool, ascultată cu plăcere și mult interes din partea poporului.

Mult zel a dovedit președintele agen-turei desp. din localitate, d-nul notar Nic. Buzea, prin instruirea tineretului în șezătoarea agen-turei, făcându-l să înțeleagă, ce sunt dările și cum se socotesc, ce trebuie să se știe despre țidurile de vite și altele.

În casa d-lui notar Buzea am luat un dejun bogat, iar după adunare am luat masă comună. Între prezenți am văzut pe pâr. Holerga și învăț. Dragotă din Chirpâr, pâr. Valeriu Bonea, not. A. Millea și cassarul, de bancă I. Maniu din Fofeldea, Procopiu Ilariu not. Ilimbav, Balaban, Alțina. Au mai fost reprezentanți din Nou și Găinari. Din localitate: pâr. Popoviciu și Gherghel, Dr. Chirion Banda, inv. Stă-nulețiu, Banda, S. Turtea teolog abs. și Traian Stă-nulețiu medic veterinar militar.

X.

De la adunarea desp. Dicio-sân-mărtin al „Asociațiunii“.

Raport general

despre activitatea despărțământului Dicio-sân-mărtin al „Asociațiunii“ dela adunarea generală din 1910, ținută în Lăsăud, până în prezent.

(Fine.)

În 2 Aprilie, sub conducerea dir. desp. s-au ținut 2 prelegeri, una în Cuștelnic, a doua după amiază în Bobohalma. În Cuștelnic a vorbit părintele Nicola Berghian: »Despre creșterea porcilor«. D-l Dr. Virgil Radeș: »Despre contracte și testament«. D-l Nicolae Platon: »Despre cultivarea legumelor«. S-au înscris 15 membrii ajutători, s-a instituit o agentură și o bibliotecă. Cu ocaziunea acestei prelegeri dir. desp. în cuvântul de deschidere aduce la cunoștință trista este despre trecerea la cele vecinice a președintelui Asociațiunii d-l Iosif St. Suluțiu, — care în anii 1860—1870 a fost vicecomite al acestui comitat, — și din acest trist incident a fost trimisă din partea despărțământului o telegramă de condolență.

În Bobohalma a vorbit d-l Dr. V. Radeș: »Despre meserii«, d-l George Săbău: »Despre cultura pomilor și altoire«. N. Platon: »Despre alcoolism« fiind poporul pătimaș, ba chiar și femeile. S-au înscris 14 membrii ajutători un membru ordinar, s-a pus bază la o agentură și la o bibliotecă.

A 2-a zi de Paști, cu ocaziunea sfințirii școlii gr. cat. prin d-l protopop A. Papiu, s-a ținut sub președința dir. desp. o prelegere în Vidrasău, în prezența unui popor numărând din loc și jur, 500 oameni. După cuvântul de deschidere 2 elevi de școală prin 2 poezii potrivite salută pe cei ce au venit în numele culturai. Corul pruncilor de școală sub conducerea d-lui inv. A. Macarie a cântat frumos. D-l Teofil Moldovan a cetit o prelegere »despre însemnătatea școlii«. La stăruința unora dir. desp. a vorbit: »Despre unele noțiuni din sfera dreptului public și privat«, d-l Zaharie Boila a perorat: »Doina« de M. Eminescu. N. Platon a vorbit: »Despre alcoolism«. S-au înscris 22 membrii ajutători, s-a instituit o agentură și bibliotecă.

A 12 prelegere s-a ținut în comuna Șomfalău în 25 April cu ocaziunea sfin-

țirii edificiului școlar prin P. O. D. Laurențiu Pascu neobositul protopop al Dicio-sân-mărtinului. Popor din loc și jur la 300 oameni, programul prelegerii variat și bogat. S-a început cu »Originea neamului românesc«, predată liber la înțelesul poporului de d-l Zaharie Boila, atunci student pe clasa VIII; a vorbit la inima poporului direct, desp. despre: »Păstrarea frumosului port românesc«. D-l D. L. Todoran despre: »Meserii și însemnătatea școlii«. După ce s-a spus conținutul și s-au dat explicațiile de lipsă d-l Z. Boila a declamat poezia: »Moartea lui Fulger« de G. Coșbuc. De încheiere d-l Nicolae Platon a vorbit: »Despre cultivarea grădinei de legumi și buruiana tăbăcului«. S-au înscris 24 membrii ajutători. S-a instituit o agentură și o bibliotecă.

L 30/IV. s-a ținut prelegere în comuna Tătărlăuza tot sub conducerea direc. Poporul aștepta cu nerăbdare sosirea comitetului. S-a făcut o primire frumoasă. Seria prelegerilor după deschiderea adunării a început-o d-l D. L. Todoran: »Despre însemnătatea scrisului și cetitului«. A vorbit direc. desp. despre: »Testament și întăbulări«. S-a încheiat cu prelegerea: »Beție« de d-l Nicolae Platon. Din numărul popor din loc și jur s-au înscris 1 membru ordinar 30 ajutători plus 7 de mai înainte. S-a instituit o agentură și o bibliotecă.

Tot în acea zi s-a ținut o altă prelegere în frunțașă comună Boian. A vorbit d-l Alexandru Petrașiu: »Despre însemnătatea școlii«. D-l Laurențiu Moldovan: »Despre cultivarea viței de vie, altoire, îngrijirea și curățirea vaselor de vin«. D-l direc. a vorbit: »Despre Testament și procesele ușuratic«. D-l N. Platon despre: »Cultivarea grădinei de legume«.

În 14 Mai s-a ținut sub conducerea v. preș. d-l Dr. Virgil Radeș o prelegere în Deag.

După cuvântul de deschidere d-l v. preș. a vorbit: »Despre meserii«. D-l N. Degan a vorbit: »Despre alcoolism« și d-l N. Platon »Despre legumărit«. Cu această ocaziune s-a înscris un membru ord. și 15 ajutători, s-a instituit o agentură și o bibliotecă.

Tot în acea zi s-a ținut a 2-a prelegere în Șeulia rom. în prezența unei inteligențe numeroase și popor mult. V. preș. d-l Dr. Radeș în frumoase cuvinte exprimând scopul Asociațiunii deschide adunarea. Punctul I: »Despre grădina de legumi și despre ordine« de d-l N. Platon. Punct II: »Despre Testament« de Dr. Radeș. Punct III: »Despre alcoolism« de d-l Nicolae Platon. S-au înscris un membru ordinar, 16 membrii ajutători, s-a pus bază la o agentură și o bibliotecă.

Ultima prelegere de până acum a 17 s-a ținut sub conducerea v. președintelui d-l Dr. Radeș în Cerghidul mare la 21 Mai. D-l Dr. V. Radeș după deschiderea adunării vorbește despre: »Însemnătatea meseriilor și comerțului«. D-l Simion Gocan, profesor în Blaj a vorbit foarte frumos despre »Asociațiune și scopurile ei«. De încheiere Dr. V. Radeș vorbește despre: »Unele noțiuni juridice, contracte, testament, procese și urmările lor«. S-au înscris 12 membrii ajutători, s-a pus bază la o agentură și o bibliotecă.

Alte prelegeri în acest ciclu nu s-au mai ținut de o parte din cauza absenței directorului despărțământului, de altă parte din cauza lucrului pe sate în timpul verii; se vor continua la toamnă.

Ca unul, care am asistat aproape la toate prelegerile de până acum, trebuie să mărturisesc că e o adevărată sărbătoare să iai parte la astfel de prelegeri. Poporul se însuflețește și te însuflețești însuși, când vezi pretutindenea poporul adunat în număr frumos, îmbrăcat sărbătorește de stă să-ți sorbă cuvintele din gură, învățăturile ce li se dau, trebuie să constăți, că poporul nostru fiind dornic de lumină, sfaturile îi merg de-a dreptul la inimă. Cu privilegiul unei prelegeri apare mai lămurit scopul Asociațiunii înaintea poporului. Prelegerile scoase din trebuințele și durările sale zilnice îl încântă. Și mai ales că la stăruința întetită a directorului desp. comitetul central a trimis cărți, așa încât cu ocaziunea prelegerilor s-au putut și împărți, a făcut impresiune bună asupra poporului. Precum am zis, seria prelegerilor se va continua la toamnă, căci însuflețirea și interesul poporului față de prelegeri e foarte mare, ceea ce ne îndeamnă să pășim înainte. În comuna Băgaciu, unde s-a înființat încă astă iarnă o bibliotecă, poporul știutor de carte a cetit toate cărțile donate și a trimis reprezentanți ca să capete dela despărțământ alte cărți, că nu mai au ce ceti. Semn că plugarul român e setos de carte, trebuie numai să i se dea de cetit, și în

forma aceasta înființând societăți de cetire îl vom scăpa de relele ce îl stăpănesc. Altcum în zadar vom striga: nu beți oameni buni, că vă stricați; ei tot vor bea.

Despărțământul Asociațiunii Dicio-sân-mărtin până la 1/I 1911 a avut 2 membrii pe viață, 16 ordinari și 19 ajutători. Anul acesta s-au înscris 22 ordinari 346 ajutători. Trebuie să spunem, că relativ la inteligența din acest comitat numărul membrilor ordinari lasă de dorit.

Agenturi și biblioteci a înființat despărțământul în acest an 15, o agentură și o bibliotecă în Boian a fost reactivată.

Foile din Ardeal, ba chiar și din regatul român, au adus cele mai frumoase cuvinte de laudă și încurajare pentru despărțământul nostru. Așa »Gazeta Transilvaniei« în Nr. 44/911: »În lupta culturală pornită de comitetul despărțământului Dicio-sân-mărtin al Asociațiunii crește din zi ce merge însuflețirea poporului nostru bun și blând«. Nr. 26/911: »Tot începutul este greu. Precum dovedesc însă faptele, românii din comitatul Târnavei mici înving cu rară bărbăție și însuflețire greutățile începutului.« Unirea Nr. 37: »Despărțământul Dicio-sân-mărtin al Asociațiunii, având în vedere modestele puteri de cari dispune a făcut un frumos gest, ținând 4 prelegeri populare în o săptămână în seria numerică 10—13 și încă cu un rezultat strălucit«.

Pentru orașul Blaj e ușor ca în o zi să țină 2—3 grupuri pe sate prelegeri în 2—3 locuri, la noi însă unul și acelaș grup, dacă termină în un loc, își ia calabalacul și pleacă în satul vecin statorit, — un adevărat apostolat.

Comitetul central cu datul de 16 Martie 1911 a trimis la adresa directorului despărțământului următoarea scrisoare: »Activitatea dezvoltată merită toată lauda. — Continuați cu munca pe acest vrednic teren, căci sântă e cauza pentru care cu toții muncim«.

Pe lângă toată activitatea relativă destul de rodnică, vast este terenul de muncă ce ne așteaptă. Tot ce s-a lucrat până acum nu trece peste cadrele unor începuturi modeste și este mult de făcut pentru realizarea problemelor ce se impun despărțământului nostru.

Însă pe lângă zelul cel mai înflăcărat și pe lângă activitatea cea mai intensă, comitetul despărțământului nostru numai atunci își va putea realiza scopurile spre cari tinde, când întreg poporul acestui teritor și mai ales întreaga societate cultă își va da concursul.

Deci prima problemă în viitor va fi ca să câștigăm întreg poporul și întreagă inteligența din acest desp. — Că ce te-saur mare și neprețuit este Asoc. pentru noi, mai bine vom înțelege, dacă vom cugeta, ce ar fi fost de noi, dacă n'am fi avut-o nici pe ea în tot trecutul nostru dureros, și ce ar fi și acum dacă n'am avea-o? De aceea am comite cel mai greu păcat în contra noastră înșine, în contra viitorului nostru, dacă n'am ținea cu toată tăria la ea, dacă nu o vom ajuta și dacă nu am îndemna pe toți ai noștri să o ajute din toate puterile la împlinirea sublimi sale misiuni, mai ales în aceste timpuri grele. Și acest ajutor îl vom da, dacă ne vom face datoria și ne vom înscrie de membrii toți. De aceea nouă celor din comitet, tuturor agen-turilor înființate în acest despărțământ și tuturor membrilor înscrisi ni se impune îndoita datorință nu numai de a lucra noi înșine la susținerea și întărirea sfântului așezământ al viitorului nostru, ci de a lua asupra-ne sarcina apostoliei și a binevesti tuturor alor noștri neprețuitele daruri și binefaceri ale Asoc. și a însufleți pe toți la mai strânsă alipire față de ea.

Pentru ca pe viitor să poată fi mai bine controlată activitatea despărțământului și să avem la îndemână toate datele, comitetul desp. află de lipsă, ca raportul dela adunarea cercuală să se păstreze într-o copie la actele desp-lui, ceea ce până acum nu s-a făcut, așa că atunci când ar fi să se compună istoricul desp. să aibă la îndemână datele necesare, cari în raportul general se cuprind ca și într-o oglindă.

Află de lipsă comitetul, ca agenturile în tot anul să-și dea samă despre activitatea dezvoltată, despre ce altcum dispun și statutele. Nu e destul să zicem, că am înființat atâtea agenturi și biblioteci, ci trebuie ca agenturile să desvoalte activitate, să țină ședințe, prelegeri, concerte, să formeze asocieri sătești potrivite locului, case culturale și altele.

Fiecare agentură până la termenul prescris în statute a fiecărui an, adevă până în 15 Decembrie st. n. să trimită neamintit la desp. cercual un raport despre activitatea dezvoltată, despre starea

bibliotecii, membri înscrisi etc., ca așa să se poată vedea ce a lucrat.

Când o agentură va desvolta o activitate mai mare, va înființa vre-o însoțire, va procura ceva unelte economice, nu numai că se va bucura din partea comitetului de tot sprijinul moral ci eventual și de sprijinul material, de care dispune însuși comitetul central. Agen-turile să fie tot atâtea fire electrice, cari să străbată la inima poporului și să-l miște. Pentru a micșora numărul cel mare al analfabeților, comitetul să va nuzi a înființa și a promova cursurile de analfabeți în acele locuri, unde va afla persoane însuflețite pentru înaintarea poporului.

Desp. va începe o activitate intensă prin prelegeri și va îndemna poporul cu ocaziunea prelegerilor la formarea diferitelor asocieri sătești potrivite locului. Va insistă ca să se formeze pe acest teritoriu bănci populare pentru valorizarea produselor economice.

E drept, că mijloacele noastre de înaintare sunt prea modeste, poporul nepregătit, dar ce lipsește din aceasta, trebuie să suplinească sufletul lor dornic de progres.

Deci cu drag invităm sub acest stindard al culturai pe toți aceia bătrâni și tineri, inteligenți și țărani, cari au menirea să fie sentinela gintei latine așezate în orientul îndepărtat și ne rugăm de onorata adunare ordinară, ca să binevoiască a lua la cunoștință acest raport.

Comitetul despărțământului.

Știri de peste săptămână.

Protopresbiteratul Cohalmului vacant. Protopresbiterul, P. O. D. Tit V. Gheaja, după un serviciu devotat de peste 40 ani, din motive sanitare s-a rugat să fie dispensat dela funcțiunea de protopresbiter și psroh în tractul Cohalmului. Consistorul arhidiecezan în ședința sa plenară din 11 Iulie v. a. c. luând la cunoștință dimisiunea numitului protopresbiter, a declarat postul de protopresbiter al tractului Cohalm vacant. Cu administrațiunea interinală a tractului a fost încredințat parohul Ioan Bercan din parohia centrală Cohalm.

»Izvorul Miron«. În curs de 10 zile — scrie »Foaia Diecezană« — a făcut Prea Sfinția Sa episcopul nostru Miron vizitațiunea canonică, cercetând 35 comune din tractul protopresbiteral al Făgetului. Deși timpul lucrului, a fost pretutindenea întâmpinat de tot poporul satelor. În 26 locuri P. S. Sa a oficiat câte o slujbă bisericească fie în biserică fie în liber sub câte un nuc sau arbore puternic și a ținut câte o instructivă cuvântare. În multe locuri poporul asculta glasul arhipăstorului cu lacrimi în ochi și nu odată lacrimi de însuflețire au izvorât și din ochii P. S. Sale și ai însoțitorilor. Alte vr-o 20 cuvântări s-au ținut ca răspuns la alocutiunile de întimpinare ale preoților sau autorităților politice. Vizitațiunea s-a încheiat cu o sfință liturghie și cu sfințirea apei, oficiate Duminecă în liber la izvorul »Balta caldă« în fața unei mulțimi de 6000 credincioși veniți cu litie din satele vecine cu parohia Românești în frunte cu preoții lor. Era o privesc grandioasă, rară, pe o vreme admirabilă. Cuvântarea Prea Sfinției Sale a stors lacrimi din ochii ascultătorilor. Inteligența satelor vecine era de față. În amintirea frumoasei însuflețiri produse de această vizitațiune canonică, la propunerea protopopului tractual, poporul botează de aci înainte »Balta caldă« în »Izvorul Miron« și se adună o sumă pentru a ridica și o cruce comemorativă, eventual o mică capelă.

Un milionar mort între săraci. Acum câteva săptămâni s-a prezentat în redacția ziarului »Figaro« din Paris un domn prost îmbrăcat, care a cerut să vorbească cu redactorul-șef. După o oră de așteptare fu prezentat redactorului, care îl întrebă ce dorește. Străinul spuse, că vrea să ofere 200000 lei pentru subscripțiune în favoarea sergenților de oraș incapabili de a mai munci și să pune la dispoziție alte 400000 lei pentru scopuri de binefacere. El ceru apoi sfatul redactorului asupra modului, cum și-ar putea întrebuița în scopuri de binefacere averea sa de milioane. Streinul nu era altul decât baronul Dawillier. Câteva zile mai târziu el fu călcat de un automobil lângă biserica Madeleine și fu transportat la spitalul săracilor. Acolo aflându-se că e baronul Dawillier i s-a oferit salonul special. El refuză însă și muri între săraci. Săptămâna trecută i s-a deschis testamentul. Defunctul lasă 4 milioane Academiei de știință în scopuri științifice și de binefacere — și mai multe milioane la diferite instituții de binefacere.

Intâlnire colegială în Blaj. Subscrișiți ne luăm voie a ruga pe toți acei iubiti colegi, — cari în luna 1902 au făcut examenul de maturitate la gimnaziul român din Blaj — să ia parte la serbările culturale, ce se vor ține în 28 August și zilele următoare în Blaj, ca în cadrul acestor serbări să ținem obicinuita întâlnire colegială. Prin aceasta împlinim două datorințe: datorința față de neam și cea față de coleg. Acei colegi, cari vor lua parte, sau doresc deslușiri în chestia aceasta, să se adreseze cât mai curând lui Dr. Traian Pop avocat în Brașov. — Cu dragoste frățească: *Dr. Eugen Sânpetrean, avocat. Dr. Traian Pop, avocat.*

Vizitarea uzinelor electrice din Sinaia și Câmpina. Comisiunea orașului Brașov pentru studierea chestiunii aprovizionării orașului nostru cu electricitate a vizitat Sâmbătă, sub conducerea d-lui primar Dr. Schell, uzinele electrice din Sinaia și Câmpina ale societății pe acții «Electrica». Se știe că această societate, vrea să provadă și Brașovul cu electricitate. Delegații orașului Brașov au fost primiți cu multă afabilitate de către membrii societății „Electrica”.

În comitatul Aradului ministrul de finanțe a sistemizat două nouă oficii de dare cu sediul în Boroșineu și Pecica-ungurească.

E C O N O M I E.

Mocanii și Țuțuenii.

(Urmare și fine.)

Faptul este, că aceia, cari și-au conservat încă portul și vechile obiceiuri, au încă și astăzi nu numai un contingent mai mare de vite dar și mai bun din toate speciile, fiindcă îngrijesc ei înșiși de ele. Vite relativ multe și frumoase am găsit la frații Sasu lângă Mărculești, la Sandu Popa Șorici lângă gara Ciulnița, pe moșia Statului Radu Vodă, care cu fii săi ar avea la 500 capete de vite cornute, vre-o 250 cai și mai multe mii de oi. Sulică dela Ograda avea herghelie de vr'o 150—200 cai. Regretăm, că nu am putut să vedem toate vitele d-sale, și în special herghelia de cai, care era în Baltă, ca să ne putem pronunța asupra lor.

Vite frumoase se zice că ar avea și I. I. Popea, la moșia Domnița, proprietatea Domeniilor Coroanei. Inșă fără îndoială, vitele cele mai frumoase, ce le-am găsit și văzut în excursiunile noastre, au fost ale lui Lazăr Dumitru, originar din Cristian, actualmente cu domiciliul stabil în Brăila, iar vitele le ținea în comuna Ariciu din județul R.-Sărat. Avea la 400 vite cornute și 100 cai de herghelie. Vitele lui se păreau a fi acele din grajdurile mării velnitate ale firmei Czell din Cristian. Pagubă, că pe bietul om l'a scos din moșia, ce a avut-o înainte, și actualmente nu mai are pășunile bune care le-a avut și în urmă a pierdut și vitele.

Mocanii sunt mulți arendași în județul Brăila, dar că dânșii ar avea pe moșiile, ce țin în arendă, vite de o calitate și valoare deosebită, nu am auzit; nici n'am văzut pe la țărani sau prin comunele, pe cari le-am vizitat, vite deosebite cumpărate dela dânșii.

Acestea sunt bogățiile actuale în vite ale Mocanilor, foștilor mari cultivatori de vite de odinioară. Asupra celor stabiliți în Dobrogea nu ne putem pronunța, de oarece nu le-am mai văzut de vre-o 10 ani de zile, dar nici ele nu vor fi mai bune, dar ei cumpărând pământ dela Stat și dela Turcii cari au emigrat, pe un preț redus, au fost bine câștigați și au devenit proprietari, pământul sporind considerabil în valoare, dela 20 la 200—300 lei hectarul. Ei au devenit elementele prime stabile ale Dobrogei. Mocanii s'au întărit în Dobrogea devenind mulți din ei mari proprietari fondieri, dar prin emi-

grarea lor s'a slăbit elementul românesc în Săcele în folosul Ciangăilor.

Ca rasă și valoare intrinsecă, vitele cornute, ce țin Mocanii, sunt de rasă veche transilvană, numită de Câmpie, ce se pot vedea la Turda, la Iernot, etc., ori în alte bălciuri mari ale Transilvaniei. Vitele Mocanilor nu numai că nu s'au mai ameliorat, ci au decăzut și degenerat, parte prin tratamentul defectuos și parte prin corcirea cu alte rase. Oile lor țigăi au eșit mare parte smulse și tunse în primăvară. Cai, afară de doi, trei cultivatori, nu țin. Frații Seceleni proprietari și arendași, fac acoum mari sacrificii pentru îmbunătățirea vitelor de toate speciile.

Regimul lor antic, de a peregrina vecinic dela munte la câmpie și d'aci la Baltă și înapoi, toamna după ridicarea stânilor și primăvara, — de a trimite turmele și cârdurile de oi sub conducerea scutarilor și ciobanilor, cari și ei au oi fără plată în ale stăpânului, de pe o moșie pe alta, cu plată și fără plată, e aproape cu totul în disparițiune. Nu numai că vitele și oile nu mai găsesc iarbă și pășuni în drumul lor, dar azi nici drumuri nu mai găsești să treci cu calul sau cu trăsura, căci totul este arat, și trebuie să mergi pe moșii tot în zig-zag. Apoi abuzurile, gloabele, ce se fac sârmanilor ciobani din partea arendașilor și a oamenilor lor, sunt grozave și i-au speriat pe cei mai mulți dela atari migrațiuni. De aci înainte, ele vor putea continua numai cu trenul, și trenul le vine prea scump.

De aceea Țuțuenii au cam renunțat la atari peregrinațiuni cu turmele lor și bine au făcut. În primăvara lui 1894, cu ocaziunea inundățiunilor enorme din Baltă, unde se grămădise sute de mii de vite mari și mici, trebuind să iasă toate din Baltă de odată, erau zeci de mii de capete de vite pe moșiile limitrofe și nu aveau ce să mănânce, căci nu era decât pământul gol. Am văzut luându-se câte 8—10 lei pe noapte și câte un miel pe alese pentru o turmă de oi, ca să pășuneze, sau mai bine zis, să se odihnească din drum câteva ore pe niște ogoare din județul Vlașca!

Erau niște bieți ciobani din comuna Poiana de lângă Sibiu, cari abia că sosise în Baltă, când a început a se revărsa Dunărea și au trebuit să se întoarcă înapoi în Transilvania. De aceea bine au făcut Românii din ținutul Sibiului cu înființarea reuniunii agricole, pentru ameliorarea raselor de vite și a sistemelor de producțiune, ca să-i rețină acolo la ei. Onoare lor! Dacă ar afla mai mulți imitatori, cari să stărue pentru introducerea luminei și culturai în popor! Convenția comercială din urmă, încheiată cu Austro-Ungaria, nu le mai permite să aducă oile vii acasă în Transilvania decât tăiate, ca carne.

Astfel se termină un însemnat capitol din istoria și bogăția națională. Mocanii prin a lor vină au încetat de a mai fi aci un factor economic de oarecare importanță. Rolul politic, ce-l au actualmente în țară, îl datorează numai puținelor firme comerciale, de cari dispun la Brăila și în alte câteva orașe. Pe când foștii milionari și-au vândut casele și puținul, ce au avut în Săcele, pe motiv că nu produc și aci vitele că nu mai rentează, și-au dat dosul. „Gazeta Transilvaniei” din 3 Iunie, 1911).

Prin aceasta s'au anihilat ei pe sine de bună voe.

Țuțuenii sau Mărginenii se numesc locuitorii dela Seliște, Reșinari, Poiana etc., tot foști mari economi de oi, cari cutreerău munții și câm-

pile prin România, Basarabia, până prin Caucaz. Ei au procedat mai bine, dezvoltând instituțiile lor economice culturale și locale și industria de casă, prin cari și-au atras admirațiunea tuturor.

Seliștea, Reșinari, Poiana, trec de satele românești cele mai bogate, deși aproape că nu au teren propriu de muncă, iar prin așezămintele lor de cultură și economie și-au câpătat o poziție frumoasă la județ și în administrație față de Sași. În luna Aprilie 1911, îmi spuneau niște Țuțuenii din Rodu, că oamenii lor ar avea în Crimeea la 200.000 oi — alții au ajuns în munții Caucaz.

Direcțiunea școalelor comerciale sup-gr. or. rom. din Brașov.

XIV. Aviz pentru anul viitor.

Anul școlar 1911/12 se va începe la 1-a Septembrie v. 1911. Inscriserile se fac de Direcțiune în zilele de 1, 2 și 3 Septembrie v.

Pentru a se împiedeca o aglomerare prea mare de elevi în clasa I-a comercială și a se putea face o selecțiune mai bună a lor, conferința a adus următoarea hotărîre:

1. Prenotările pentru înscriere în clasa I. comercială să se facă în fiecare an prin adresă în scris până în 15 August st. v. la Direcțiune.

2. Lista celor prenotați să se pertracteze în conferința de începere a anului școlar, în care se va decide eventuala primire sau respingere.

3. Sub nici o împrejurare să nu se primească în clasa I. comercială un număr mai mare de elevi, decât cel admis de regulament, adică 40 de elevi.

4. Cei neînșinați până la termenul fixat în punctul prim, precum și ceice nu vor prezenta la însinuare atestatele cuvenite, pot fi primiți la școală numai în cazuri de tot excepționale.

În clasa primă pot fi primiți numai acei elevi, cari au absolvat cu succes și pot produce atestat de trecere din clasa IV. gimnazială, reală sau civilă, dela o școală publică. La înscrierea tuturor se cere atestat școlar și atestat de botoz.

Examenalele supletorii și de emendare se vor ține în 1, 2 și 3 Septembrie v. Cei ce vor întârzia atât dela aceste examene, cât și dela înscriere, pot fi admiși numai dacă vor dovedi cu certificate demne de credință cauza întârzierii. Examenalele de privațiști se vor ține în 3 Septembrie v. Aceștia au însă a se însinua în persoană la direcțiune cel mult până în 1-a Septembrie v. Privațiștii au a plăti la direcțiune taxele pe un an școlar și taxa de examen de 80 coroane, deja la însinuare pentru examen.

Cu privire la taxele, ce se plătesc de către elevii acestei școale, s'a fixat următorul normativ:

A. Didactru și taxe școlare.

§ 1. Fiecare elev primit la școala comercială superioară gr. or. română plătește la prima înscriere o taxă de înscriere de 8 K.

§ 2. Didactrul anual pentru fiecare clasă e de câte 60 K de elev.

§ 3. Fiecare elev plătește pentru fondul de pensiuine al profesorilor anual câte 10 K.

§ 4. Pentru amortizarea edificiului școlar se plătesc anual câte 20 K taxă edilă din partea fiecărui elev.

§ 5. Elevii de confesiuni streine decât cea greco-orientală și greco-catolică română, precum și cei din țări streine, plătesc taxele înșirate mai sus duple.

§ 6. La înscriere fiecare elev e dator a mai plăti următoarele taxe și competențe în sumă întreagă:

a) 3 K pentru certificatul școlar
b) 1 K pentru biblioteca profesorală și școlară

c) 1 K pentru anuarul școalei
d) 2 K pentru societatea de lectură
e) 6 K taxă de excursiuni și alte cheltuieli școlare
f) 4 K pentru mijloace de învățământ și mobilier

g) 50 bani pentru locul de patinat. Dela plățirea acestor taxe nu poate fi scutit nici un elev sub nici un titlu.

§ 7. Toate taxele se plătesc direct la Eforia școlară și direcțiunea are dreptul a primi și înscrie în școală numai pe acei elevi, cari aduc bilet de îndreptățire la înscriere dela Eforia școlară.

B. Taxe de examene.

§ 8. La examenalele de clasă private, din câte un singur obiect, se plătește o taxă de 6 K de fiecare obiect, care revine profesorului examinator din obiectul respectiv, plus taxa de K 14-30 pentru director și pentru certificatul școlar.

§ 9. Privațiștii plătesc pentru fiecare examen de clasă toate taxele înșirate în acești paragrafi, plus taxa de examen de K 80 și taxa de certificat de K 2-30.

§ 10. La examenalele de diferență nu se plătește didactru, ci o taxă de examen de K 120 și K 2-30 pentru testimoniul de clasă.

§ 11. Absolvenții școalei au a plăti deodată cu înaintarea cererii pentru examenul de maturitate o taxă de examen de 20 K, taxă de testimoniul de maturitate 6 K și taxă pentru caiete de maturitate 2 K.

La examenalele din câte unul sau două obiecte, precum și la repetiția examenului întreg, se plătește taxa de 20 K.

§ 12. Nimeni nu poate fi scutit de achitarea taxelor înșirate în §§ 12, 13, 14, ci ele trebuiesc achitate complet deodată cu înaintarea cererii concesiunii de examen. La caz de respingere a cererii, taxele plătite se restituie petentului. Dacă însă petentul nu se supune la examen la termenul fixat din orice cauză, pierde taxele plătite.

§ 13. Elevii de confesiuni streine decât cea greco-orientală și greco-catolică română, precum și cei din țări streine, plătesc taxele de examene duple.

C. Taxe de certificate școlare.

§ 14. Libere de taxe sunt numai concluziunile semestrale și certificatele școlarelor ordinari dela finea anului.

§ 15. Oricare alte certificate sunt supuse la taxe și anume:

a) Certificatul anual sau semestral de pe unul din cei 3 ani ultimi costă 2 K plus timbru 30 bani.

b) Certificat de frecventare, de moralitate etc. costă 1 K plus timbru 30 bani.

c) Extras de pe certificatul de maturitate costă 5 K plus timbru 1 K.

d) Certificate speciale de altă natură costă 5 K plus timbru 1 K.

Dacă certificatul cerut e mai vechiu ca de pe cei trei ani din urmă, taxa se plătește îndoit. — Taxele compet directorului.

§ 16. Toți ceilalți elevi, cari doresc să fie scutiți de didactru, vor înainta până cel mai târziu în 30 Septembrie v. pentru semestrul I. și până cel mai târziu în 28 Februarie v. pentru semestrul II, direct la Eforia școlară, petițiuni speciale înzestrate cu atestat de paupertate, respective în caz de avere, cu extras dela cartea funduară și cu testimoniul sau conduita școlară. Petițiunile înaintate după aceste termene nu se vor lua în considerare. Acei școlari, cari n'au din studii cel puțin nota «bine» și moralitatea «bună», nu vor fi scutiți de didactru.

§ 17. Scutiri se pot face absolut numai dela plățirea didactrului școlar. Celelalte taxe sunt obligați să le plătiască toți școlarii fără deosebire și dela plățirea acestora nu poate fi nimenea dispensat sub nici o împrejurare.

§ 18. Didactrul și taxele școlare arătate se achită la cassa Eforiei școlare în chipul următor:

1. Până la 5 Septembrie v. toate taxele laterale: fără plățirea cel puțin a acestor taxe nici un elev nu va fi înscris.

2. Jumătate din suma didactrului se va plăti până cel mai târziu la 31 Decembrie v.

3. A doua jumătate a didactrului se va plăti până cel mai târziu la 31 Martie v.

Acei școlari, cari nu vor achita didactrul până la terminile arătate, vor fi îndepărtați din institut și despre această îndepărtare va fi încunostințat părintele, tutorul sau îngrijitorul respectivului elev. Restanțe sau amânări de plată nu se admit.

Fiecare elev e dator a avea la începutul anului școlar toate cărțile necesare nouă și în bună stare, deoarece legile școlare opresc traficul de cărți și recvizite și folosirea de cărți vechi și necorăspunzătoare. Cărțile vor purta viza institutului alături cu numele elevului.

Chipul și uniforma proprie a școalei comerciale se recomandă a se procura deja în primele zile de școală și se impune în mod obligatoriu tuturor elevilor din școala comercială. Forma și colorarea se pot afla dela Direcțiune. Pentru orice informațiuni mai detaliate părinții și tutorii școlarelor să se adreseze la direcțiune.

Concurs de primire

în seminarul junimei române gr.-cat. stud. din Blaj.

1. Părinții, cari voesc să-și așeze băeții pe anul școl. 1911/12 în Seminarul junimii române gr. cat. dela gimnaziul gr. cat. din Blaj, prin aceasta sunt avizați, că termenul concursului de primire (se primesc numai gimnaziști) este 14 August n. 1911. Cererile de primire sunt a se adresa Preaveneratului Conzistor Metropolitan din Blaj, și în ce privește pe băieții, cari în anul școl. trecut nu au fost elevi ai Seminarului junimii, cererile au să fie instruite cu extras de botez, testimoniu de pe anul școl. trecut și atestat de revaccinare. În cerere părinții sau îngrijitorii au să-și însemne locuința și posta ultimă cu acuratețe și să declare, că cunosc pe deplin toate condițiile de primire și se obligă a le împlini pe toate. Ca rezoluțiunile să se poată expedia francate, petenții sunt rugați să alăture marcele postale de lipsă.

2. Pentru elevi, luând în socotină scumpirea traiului, sunt a se plăti 400 cor., pentru cuartir, vîpt, luminat, spălat, încălzit, scaldă și în caz de lipsă medic și medicină; 8 cor. ca taxă de înscriere pentru cei-ce vin pentru întâia dată în Seminarul junimei, și 6 cor. pentru scrobitul rufelor. Taxa de înscriere și pentru scrobitul rufelor are să se plătească întreagă deodată cu ocaziunea înscrierii; iar suma de 400 cor. în două, respective în patru rate anticipative. — În caz de două rate, rata primă va fi de 200 cor. și se va plăti în 1 Septembrie, iar rata adoua iarăși de 200 cor. și se va plăti în 1 Februarie. În caz de 4 rate, rata primă va fi de 100 cor. și se va plăti în 1 Septembrie, a doua de 100 cor. și se va plăti în 15 Noembrie, rata a treia de 100 cor. și se va plăti în 1 Februarie, iar rata a patra de 100 cor. și se va plăti în 15 Aprilie. Sumele acestea sunt atât de mici, încât numai primindu-se regulat și anticipativ pot satisface atator trebuințe împreunate cu susținerea și îngrijirea elevilor. Altfel rectorul va fi silit să dimită pe elevii ai căror părinți sau îngrijitori nu-și vor solvi ratele la timp.

3. Elevii vor avea să aducă cu sine: a) o carte de rugăciuni; b) 4 părechi de schimburi de pânză sau giolgiu, bune; c) cel puțin 6 basiste; d) 2 părechi de încălțăminte și cel puțin patru părechi de cloapi sau de obiele; e) 1 saltea (sac de paie) și 2 lepedee (cearșafuri) de pus pe saltea; f) 2 perini și 4 fețe de perini; g) 1 tol sau plapomă și 2 lepedee de plapomă; h) 2 lepedee albe de giolgiu pentru coperirea patului (de lână și colorate nu sunt bune, căci nu se poate ajunge la uniformitate); i) atâtea bilete, cari se pot cumpăra dela Institut, câte bucăți de rufe veșminte și încălțăminte au; 1) 1 cușit, 1 furcută, 1 linguriță, păhar și cel puțin 3 servete; m) 1 perie de veșminte și 3 perii de încălțăminte; n) cel puțin 3 ștergare și 2 piepteni, unul des și altul rar. Pe rufe și pe veșminte trebuie cusut întreg conumele și cel puțin litera inițială a numelui de botez. Rufe și veșmintele neînsemnate vor fi respinse.

4. Elevii vor avea proviziunea întreagă și anume: a) locuință în sale mari, sănătoase, luminoase și provăzute cu toate cele de lipsă; b) vîpt întreg, adecă dejun, prânz, oină și cină. La dejun vor avea cafea cu lapte ori lapte cu cacao sau pâne, la prânz 2—3 feluri de mîncări, la cină 1—2 feluri. La prânz în zile de dulce va fi supă cu carne cu sos și friptură cu garnitură; ori mîncare groasă cu carne; eventual zamă acră cu carne și mîncare groasă cu carne sau friptură cu garnitură, iar în zilele de post supă de legume, mîncări făcute cu lapte, brînză sau ouă. Dumineca și în sărbători și prăjituri. La oină pâne cu poame ori alte asemenea. La cină în zile de dulce va fi friptură cu garnitură sau mîncare groasă cu carne, iar în zilele de post: mîncări făcute cu lapte, brînză sau ouă. c) Spălatul și cărpitul rufelor, eventual și scrobitul lor, d) Luminat în timpul recerut. e) Incălzitul în timp de iarnă. f) În caz de boală medic, medicamente și îngrijirea de lipsă. g) Scaldă caldă în timpul iernii, amăsurat prescrierilor igieniei. Afară de acestea superioritatea se va îngrijii, ca elevii mai slabi în studii, pe cât se poate, să fie ajutamați în studiu.

5. Părinții în decursul anului școlastic să nu trimită bani la adresa sau la mâna elevilor, ci banii să vie la adresa superiorității, care se va îngrijii să le procure recvizitele de școală, cărțile și celelalte lucruri de lipsă. De asemenea să nu le trimită nici mîncări, căci Seminarul îi prevede cu cele de lipsă. Mîncările, pe cari părinții cu toate acestea le-ar trimite niilor lor, se vor împărți între toți elevii,

iar în caz de cvantitate mai mică între conșolarii respectivului sau respectivilor elevi.

6. Părinții sunt avizați, că trebuie să răspundă pentru eventualele stricăciuni făcute de fiii lor și să le rebonifice. De sine se înțelege, că pentru obiectele, ce se strică prin folosință, fără vina elevilor, nu se va cere nici o desdaunare.

7. Elevii se vor prezenta în 1 Septembrie n. înainte superiorității seminariale, însoțiți de părinții sau îngrijitorii lor, unde vor plăti taxele de lipsă, vor da în samă obiectele și li-se va designa mobilierul destinat spre folosință.

Blaj, 20 Iulie 1911.

Dr. Vasile Suciu,
rectorul Seminarului junimii române gr.-cat. stud. din Blaj.

Serviciul de informație pentru țărani.

Dela «Economul» institut de credit și economii, societate pe acțiuni, Cluj, primim spre publicare următorul aviz important:

Adunarea generală jubilară a „Economului“, afară de seria de instituții culturale, ce susține și pe lângă acțiunea filantropică constituită în ambulanța „Ioan Petran“, a îndreptat direcțiunea să organizeze un serviciu de informații de drept pentru țărani lipsiți și în primul rând pentru clienții institutului.

În acest scop s'a constituit cu ajutorul mai multor domni, cari și-au orferit gratuit intervenția, serviciul de informații pentru țărani și va funcționa în fiecare Joi în biroul „Economului“ din Cluj d. a. dela oarele 3—4.

În schimb pentru sprijinul acordat, membrii ajutamați ai „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“ locuitori în județele, unde «Economul» are centrale ori filiale, au singuri prerogativa de a cere și primi și în scris informații. Cererile de acest fel sunt a se adresa la secretarul serviciului.

Șeful serviciului este: d-l Dr. Amos Frâncu, avocat.

Secretarul: d-l Dr. Valentin Poruțiu, avocat, cari dau informații în toate afacerile de drept obicinute la avocați și pentru raporturile cu tovarășiiile.

Membrii serviciului: În chestiuni de drept bisericesc și școlar: d-l protopop Dr. Elie Dăianu. Pentru afacerile orfanilor și administrative: d-l Ladislau Papp, asesor orf. p. Pentru afaceri administrative sătești și dări directe: d-l George Faragó notar în p. Pentru afaceri de drept sanitare și medicale: d-l Dr. Basil Basiota, medic. Pentru afaceri de socoteli: d-l Iosif Orga, secretar de bancă și d-l Sabin Nemeș, funcț. de bancă. Pentru asigurări de tot felul: d-l Valentin Drăgan, cashier de bancă. Pentru afaceri militare: d-l Traian Roman, cancelist.

Apelăm la toți bărbații noștri de încredere să binevoiască a da cea mai largă publicitate acestui aviz și să lămurească țărâniștea, că serviciul oferit este absolut gratuit.

Direcțiunea
institutului de credit și economii
«Economul» — Cluj.

Stipendii pentru tineri meser. și comercianți.

Camera comercială și industrială din Brașov, ne vestește, că împarte 3 stipendii pentru industriași (meseriași) tineri și 1 pentru un comerciant tânăr, în sumă de câte 500 cor.

La stipendiile acestea pot concura meseriași, resp. comercianți tineri, cari au locuință stabilă și sunt născuți în cercul camerei, care cuprinde comitatul Sibiu, Brașov, Făgăraș și Târnava-mare.

Stipendiile pentru meseriași se dau la astfel de tineri silitori, cari voesc să-și lărgească cunoștințele de specialitate, câștigate până acum, prin cercetarea unei școale de specialitate pentru industrie.

În rugare să se pună numele, locuința, starea familiară, apoi ramul ales de el și planul amănunțit asupra căii pe care crede a se putea perfecționa (desăvârși). Mai departe trebuie să dovedească concurenții cunoștințele de limbă și să adauge la ru-

gare atestatul de botez, atestat școlar și cel doveditor al ocupațiunii lor de până aci, cum și testimoniu de moralitate dela comuna politică competentă.

Concurenții, cari doresc să cerceteze academia comercială sau școala comercială superioară, au să arăte etatea (vârsta), starea familiei lor, apoi planul cum cred să-și valoroze mai târziu cunoștințele câștigate în interesul comerțului indigen; asemenea sunt a se produce atestate despre studiile absolvate și despre cunoștințele de limbă.

Rugările tuturor petenților trebuie scimbinate pentru fiecare coală cu timbru ungar de câte 1 cor. și sunt a se înainta camerei cel mult până în 15 August n. c.

Industriași (meseriași) provăzuți cu stipendii trebuie să se oblige în scris, că mai târziu se vor așeza în patrie, iar comerciantul că mai târziu se va pune în serviciul comerțului din patrie, fără privire, că ocupă post în străinătate sau în patrie; neîndeplinind îndatorirea aceasta cei împărțșiți cu stipendii vor trebui să restituie stipendiile primite.

E interesul nostru național, ca la aceste stipendii să reflecteze cât mai mulți din tinerii noștri meseriași și comercianți.

Sibiu, 23 Iulie 1911.

Comitetul »Reuniunii sodalilor rom. din Sibiu«.

Vic. Tordășianu, Ștefan Duca,
prez. notar.

Pentru viieri.

Subscrisul comitet dorind să pregătiască un tânăr în toate indeletnicirile din viierit, și care să stee la dispoziția viierilor noștri, a hotărât să plătiască din mijloacele Reuniunii române agricole sibiene taxa de 280 cor. anuale, ce se recere pentru cercetarea școalei de viieri din Aiud (Nagy-Enyed), care ține 3 ani.

Condițiunile de primire la această școală, care începe la 1 Octombrie n. c., sunt următoarele:

1. Tinerii, cari doresc să participe la această școală să dovedească cu carte de botez, că au împlinit vârsta de 16 ani; să dovedească cu testimoniu școlar, că au absolvat cu succes cel puțin școala poporală; cu atestat medical (dela doctor) că sunt sănătoși și viguroși; cu atestatul primăriei comunei, în care s-au născut, că sunt morali, iar cu adeverință dela părinți sau dela tutori iscălită în fața a 2 martori și provăzută cu timbru de 1 coroană, că aceștia nu-l împedecă dela absolvarea școalei.

Aceste dovezi, alăturate la o rugare de primire, scrisă în limba maghiară și adresată înaltului minister de agricultură, este a se trimite cel mai târziu până la 20 August n. c. la direcțiunea școalei de viierit din Aiud (M. kir. vinczellér i-kola tekintetes iga/gatóságnak, Nagy-Enyed).

2. Subscrisul comitet mai cere, ca tinărul, care voește să cerceteze școala, să fie fecior de proprietar de viie din regiunea viticolă a comitatului Sibiu (din părțile, în care se lucră viia).

3. Să dea o declarațiune scrisă și subscrisă de beneficiatul tânăr și de părinții săi, prin care se îndatorează a sta (a lucra) după absolvare cel puțin 5 ani în comitatul Sibiu, iar la fine contra părinții să se oblige, că vor înapoia Reuniunii ajutorul de câte 280 cor. anuale, respective de 840 pe trei ani.

4. Să dovedească cu o adeverință de primire a direcțiunii școalei, că sunt primiți la școală.

Sibiu, 17 Iunie n. 1911.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«.

Pant. Lucașu, Vic. Tordășianu,
prez. secretar.

Petreceri.

Tinerimea română Secășană invită la petrecerea de vară «Sărbătoarea portului românesc», ce o va aranja Duminecă în 6 August n. a. c. în pavilionul localităților scâlzilor dela Mercurea. Venitul curat e destinat în favorul fondului pentru ridicarea busturilor Eminescu și Barițiu. Suprasolvirile și răscumpărările invitatilor — cari se pot face până la 15 August n. a. c. la On. Ioan Neagu preot în Drașov — Drassó p. Koncez, se vor chita publice. Va cânta vestitul taraf alui Carol Zauca din Sebeșul-săsesc. Oaspeții fără osebire de sex sunt yugați cu toată insistența să se prezinte în costume naționale românești.

Comitetul aranșator: Președinti: Eugen Pop Păcurar, protopop. Octavian Sglimbea, dir. executiv de bancă. Vicepreședinti: Ștefan Morariu, preot. Ioan Becicheri, preot, cassar. Ioan Neagu, preot, controlor. Ioan Stanciu, preot. Secretari: Alexandru Măcelar, mare proprietar. Iosif Goia, contabil, și încă 63 membrii.

Petrecere în Mihalț. Comitetul parohial gr. ort. din Mihalț invită la concertul împreunat cu dans, ce se va aranja Duminecă în 13 August st. n. 1911, cu ocazia sfîntirii școlii, cu concursul binevoitor al corului absolvenților de teologie din Sibiu, în edificiul școlii gr. ort. Venitul curat în favorul școlii gr. ort.

Pișta și Iános la Viena.

Schiță umoristică.

Pișta și Iános baci umblând cu gura căscată și ziușă întreagă prin impozantele paviloane ale expoziției din Viena și admirând minunile espuse, aud de-odată, că maștele în ei fac concert, iar curelele cu care erau încinși își părăsiseră poziția luncând mai la vale. În Viena e cam greu pentru cei-ce nu știu ceti și vorbi nemțește, asta o văzură îndată și patrioții noștri. Birturi și ospătării erau în cătrău și întorciai ochii, însă ei nu se încumetară a intra în așa localuri. O luară deci din Prater — locul expoziției — prin Leopoldstadt în sus examinând toate clădirile. De-odată se opresc înaintea unui local, la care de-asupra ușii era acățat un blid (tăieru) de aramă galbină-aurie, iar la ușa prăvăliei răzimat un băiat încins cu o șorță albă. »Aici e de noi« zise Pișta, »nu vezi blidul sus, iar băiatul e de sigur bucătarul«. Băiatul văzând, că acești oameni ar voi ceva, însă nu cunosc limba nemțească, îi agrăi:

»Was ist gefällig meine Herren?« (Ce poftiți domni mei).

Pișta în dialectul muților arată cu degetul spre gură, că aci trebuie ceva de măcinat.

»Bitte hereinspazieren meine Herren!« (Poftiți în'untru domnilor) îi invită băiatul.

Prinzând băiatul cel drăcos pe Pișta de mână, îl trase în dughian, iar Iános privea cu gelozie din ușă, că ce-o mai fi și asta. Neamțul dracului așeză pe Pișta pe un scaun elegant — ce se învârtea, — la o mescioară de marmoră, care era așezată înaintea unei oglinzi mari, dinainte îi acăță un șervet alb, iar pe masă îi puse o strachină (lavor) mare de porțelan albă ca argintul. Noa kutya teremtete, gândea Pișta, de mi-l va umplea pe hăsta cu gulaș, atunci nici cu Vlădica nu schimb. Îl mai întrebă Neamțul încă odată: »Also wo feht?« (unde te doare), iar Pișta îi arătă cu degetul, că la gură trebuie ce trebuie, însă hoțul de Neamț cu o dibăcie măiastră, cu cleștulele ce le avea ascunse în mână, fără de a observa Pișta, îi smulge un dinte din gură. Neamțul blăstămat umbla să-și țină lucrul pentru scurgerea sângelui, însă Pișta aruncă șervetul și o tulă pe ușă ca fulgerul.

Bărbierul după ei: Zahlen! zahlen! (Plătește, plătește). Dar de unde să mai ajungă neamțul pe Pișta, — nici călare pe epure nu l'ar fi ajuns. — Așa fugea bietul Pișta și cu Iános după el, fără ca să se mai uite înapoi.

I. Cărlan.

POSTA REDACȚIUNII.

A. B. în B. Carta de cor. a sosit prea târziu. Salutări și mulțumite.

P. M. în B. Regretăm, dar nu se poate. Intovărășiți-vă 2—3 înși.

Proprietară:

Văd. Elena Dr. Aurel Mureșianu
Redactor resp. Ioan Spudercu.

Cruțați și vă încercați norocul fără margini!..

Fiecare loz câștigă necondiționat!.. Câștigurile se plătesc imediat!..

Tragerile și câștigurile sunt chezașuite din partea visteriei statului!..

De 500.000 cor.

va fi câștigul principal, care se va sorții la tragerea din 25 August 1911 a lozurilor dela Banca Hipotecară Ungară!..

VĂ ÎNVITĂM cu toată onoarea a cumpăra cel puțin o bucată două din lozurile acestea de prima bonitate, cari prezintă **necondiționat cel mai bun sistem** de păstrare combinat cu celea mai **extraordinare sanse de câștig** fără de nici un risic și fără a perde un ban măcar!..

Pentru a înlezni ori cui cumpărarea acestor lozuri, le vindem și pe rate lunare și anume de prezent pe: **35 rate de câte 6 cor.**

NB. Aceluia, care ne trimite primele 3 rate de odată, îi cvităm a 4-a rată gratuit!..

Deja după achitarea ratei prime participă fiecare cumpărător la joc, iar câștigul este în întregime al lui. **Cu plăcere trimitem oricui prospectul cu explicațiile necesare.** Binevoii a ne trimite adresa corectă.

6 trageri în fiecare an!..

25 Feb., 25 Apr., 25 Iun., 25 Aug., 25 Oct. și 27 Dec., în decursul cărora se trag la sorții peste **2 și 2 și 1/2 Milioane cor.** DURATA JOCULUI este încă **cca 48 de ani**, în care restimp se împarte proprietarilor de lozuri suma considerabilă de cca 130 de MILIOANE coroame.

ACELAȘ NUMĂR POATE CÎȘTIGA DE MAI MULTE ORI!..

Lista oficioasă de trageri se trimite după fiecare tragere punctual!

Cu ocaziunea aceasta notăm, că câștigul principal dela tragerea ultimă din **26 Iunie a.c.** în sumă de cor. **100.000** s-a solvit deja fericitului posesor al lozului **Seria 950. Nr. 9.**

Comandele sunt a se adresa pe cuponul dela mandatul poștal către

Ustredna banka uć. spol.

Budapest, V. Sas utcza 24 sz.

„ECONOMUL“

Institut de credit și economii, societate pe acțiuni.
Centrală în Cluj (casa proprie) Strada Vesselényi-Miklós 26. Filiale în Gherla, Ludoșul de Mureș și Aiud.

Intemeiat la anul 1886.

Are Capital social în 4000 acțiuni K. 400.000
" Fonduri de rezervă " 290.000
" Fonduri culturale și de binefacere " 15.000
" Depuneri spre fructificare peste " 2.000.000

Primește depuneri spre fructificare dela privați cu 4 1/2% până la 5 1/2% după sume și stabilitate; iar dela corporațiuni excepțional favorabile.

Escontează cambii cu cel puțin două subscrieri.

Dă împrumuturi pe cambii cu acoperire hipotecară cu 7% și 8%. Acoardă împrumuturi hipotecare cu amortizare pe 10, 20 și 30 ani cu 7%.

Acoardă împrumuturi de Cont curent cu acoperire de hârtii de valoare notate la bursă cu 6% și 7%.

„Economul“ ajută, ca să se înființe în comune bănci sătești; de acelea s'au făcut la Gilău, Feneș, Sălcioara, Tic, Berind, Măcișul Ung., Gădălin, Ugruț, Ciachi-Gărbău și Cătina. Feiurd și Cuzăplac.

„Economul“ mijlocește cele mai bune asigurări pe viață și contra focului.

De vânzare

Grădină în apropierea orașului, cu vedere frumoasă, potrivită pentru zidire de vilă, restaurație etc. Informații dă dl Dr. H. Gust Târgul poamelor Nr. 19.

A v i z!

Subscrisul atrage atențiunea On. public românesc din Brașov și dela sate în deosebire apeles la sprijinul inteligenței române și on. Preoți: a mă sprijini ca măestru român zugraf și văpsitor.

Stau la dispoziția on public cu cele mai nouă și moderne modele din München, Berlin și Boemia.

Pentru înlesnire pot fi avisat printr'o carte poștală la adresa

Nicolae Arsu, sen.
Măestru, Zugrav, Văpsitor.
Strada Bisericii române (Brașovul-vechi) Nr. 9.

Anunț de licitație.

În 28 și 29 August st. n. 1911 se vor vinde cu licitație obiectele ce sau amanetat din 15 Maiu. 1910 până inclusive în 16 Iuli 1910 și anume: sub numărul 7011—1910, până inclusive cu Nr. 10143 — 1910 al căror termen a expirat și nu s'au rescumpărat.

Licitația va avea loc în localul Casei de zăloge, dela 8 oare până la 11 oare a. m. și în cas de lipsă dela 2 până la 4 oare p. m.

Obiectele, cari se vor vinde, sunt: Giuvaericale, Clasornice de aur și argint și alte scule de aramă, Cioaie, Cositor, flanele, haine bărbătești și femeiesci, Cisme, Ghete și altele.

Vânzarea se face în bani gata. Rescumpărarea sau inoirea amanetelor se poate face numai până cu o zi înainte de licitație.

În ziua vânzării cu licitație nu se permite nici într'un chip a prelungi amanetarea.

Brassó, 4 August 1911.

(1—3). Oficial casei de amanetare din Brașov

Nr. 1333/911 not.

Publicațiune.

Subscrisa primărie comună aduce la cunoștință publică cum că localul de birt al comunei Vajdarecsa în care se află 3 odăi de birt 1 prăvălie de coloniale, localul birtașului, 1 sală de dans și localități laterale se va esarânda în 19 august st. n. a. c. pe un interval de 6 (șase) ani cu prețul de strigare 1000

(una mie cor.) dela care sumă 10% se vor depune ca vadiu. Licitațiunea va decurge verbal și să primește și oferte închise înainte de încheierea licitațiunei. Condițiunile speciale se vor vedea în oarele de oficiu în cancelaria notarială din loc.

Să observă cum că în această comună sunt 3 târguri de țară foarte bine frecventate.

Vaidarécse în 15 Iulie 1911

Primăria comună.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1910 10 Iulie	A c t i v :	1911 9 Iulie
25.434,747	88228.747 Reser. metal. aur 122740881	173.583,881
1.329,925	37206006 " Trate aur 50.843,000	1.173,199
65.734,538	Argint și diverse monede	87.685,472
27.430,430	Portofoliu Român și străin.	21.286,200
11.999,924	*Impr. pe efec. publice 7.987,200	11.999,611
14.720,535	" " " în cont-curent 13299000	17.756,077
3.107,121	Efectele Capital. Social	4.275,121
6.001,378	Efectele fondului de rezervă	6.023,905
713,727	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	741,021
38,350	Imobile	45,833
113.133,720	Mobilier și Mașini de Imprimerie	114.333,667
50.262,771	Cheltueli de Administrațiune	25.392,320
34.722,612	Depozite libere	62.929,518
454.629,778	Conturi curente	527.225,825
	Conturi de valori	
	P a s i v :	
12.000,000	Capital	12.000,000
28.421,362	Fond de rezervă	30.437,233
4.248,750	Fondul amortis. imob. și material	4.529,588
264.338,430	Bilete de Bancă în circulațiune	337.446,410
2.341,543	Profit și Pierdere	2.446,952
117,437	Dobânzi și beneficii diverse	100,652
113.133,720	Depozite de retras	114.333,667
30.028,536	Conturi diverse, sold	25.931,323
454.629,778	Scomptul 5% * Dobânda 5 1/2%	527.225,825

„Deganin“ contra gândacilor

Bucură-te doamnă dragă. că incurând nu vei mai avea gândeci (șvabi) în bucătărie, căci firma românească:

F. A. Degan, din Fiume

(Postafiók Nr. 163 a inventat un prav nou, „Deganin“ care e cel mai bun și pe toți îi omoară.

Costă 1 kgr. 3 corcane. Mai puțin ca un 1/2 kgr. nu se trimit. Porto costă 72 fil., iar banii se trimit înainte (anticipative) la firma sus numită.

Dacă comandați 4 kgr. de cafea, atunci cere și 1 kg. „Deganin“. căci 5 kgr. se trimit franco.

În Fiume toți vorbesc de pravul „Deganin“, căci l-au probat cu mare rezultat.

Cere gratis și preț curent românesc pentru cafea bună!!

„Deganin“ cu mare efect.

„Deganin“ moartea gândacilor.

„Deganin“ cea mai nouă invențiune.

Primul strungar de lucș român. Brașov.

Am onoare a aduce la cunoștință onor. public român că am deschis în str. Neagră Nr. 4 un atelier de

strungărie de lucș și mobilă

unde se primesc spre efectuare tot felul de lucrări atingătoare în bransa aceasta precum: Jocuri de popice, Etagere, Cufere de halne, Fesnece pentru biserică, Picioare de masă, Stâlpi de străni etc. etc.

Primesc umbrele de ploaie spre reparat. Violine, tacuri de biliard etc.

Concurenții primesc deslușiri

Comandele se fac solid la timp și prețuri reduse.

Rugând sprijinul onor. public din Brașov român.

Semnez cu deosebită stimă **Ilie Sârbu**

Primul umbrelar român din Brașov și Ungaria.

Specialist în canal (pipe) de putină

Prețuri foarte reduse servicii prompt.

? De unde ?

să ne procurăm hainele pentru vară?

Numai la

GEORGE SZÖCS,

croitor român, în magazinul de croitorie modernă de bărbați dați comanda

(în Brașov Str. Mihail Weisz Nr. 10.)

(în casele proprii)

dacă doriți a vă îmbrăca elegant și ieftin.

La mine în prăvălie se găsesc stoffele cele mai bune de lână englezească și fabricate în țară și cea mai mare parte din acestea pot vinde sub prețul original. — Pentru croială bună garantez.

Binevoți a da o comandă de probă la mine, tolosindu-vă de toate avantajile sus zise. Vvăzându-vă cu plăcere rămân cu stimă

GEORGE SZÖCS,

1440.1—10.

croitor de modă bărbătească și militară.

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.

vis-à-vis de Băcănă Stéua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de morțe, aședământul său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și **depou de sicriuri de metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a tuturor **sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.**

Depou de **cununi** pentru monumente și **plântici** cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură**, care **funebre proprii** cu 2 și cu 4 cai, precum și un **car funebru** véné, pentru **copii**, precum și cioclii.

Comande întregi se eșecută **prompt și ieftin**, i a u asupra-mi și **transporturi de morți în străinătate.**

La casuri de morțe a se adresa la

Telefon interurb. 405.

E. Tutsek.

A V I Z I

Subsemnatul, am onoare a face cunoscut Onoratului public din loc și dela sate, cumcă după mai mulți ani de praxă lucrez tot felul de **zugrăviri** începând dela cele mai simple până la cele mai fine după **Modelele cele mai nouă.** Rog pe Onoratul public din loc și dela sate să bine voiască a mă sprijini în bransa aceasta, asigurându-i înainte că-i voi mulțami cu lucrul meu cât se poate de bine, avizându-mă numai prin o carte poștală, semnez cu deosebită stimă

Ioan Preda

ZUGRAV.
Brașov, Strada
Valea Tei Nr. 14.

Societatea pe acții de asigurare națională pentru casuri de nenorociri

aplică pentru centrala ei din Budapesta un

Tânăr inteligent

care a terminat Școalele medii și pe lângă limba maghiară sau germană posedă perfect în scris ca și în vorbire limba română.

Concursele care au să cuprindă date referitoare la etatea concurentului, calificația, activitatea lui de până acuma și pretenșiunile, sunt a se prezenta personal la **Agentura principală brașoveană.**

Târgul inului 31—33 Palatul Czell.

Vasile Muscalu

primul
atelier
de curelar
român

în Brașov, Strada nouă Nr. 18 (casele proprii). Am onoare a recomanda On. Public din Brașov și jur **Atelierul meu de curelărie**, provăzut cu tot felul de hamuri de lux și pentru lucru, din piele de blanc, precum și tot felul de curele de încins, șerpăre, șele în diferite colori, artistic lucrate. Se primesc și **reparaturi** de tot felul, cufere, geante de călătorie și pungi etc. etc. precum și plosci de lemn îmbrăcate în curele frumoase, în mărimi și colori diferite.

La atelierul meu de pielărie din Brașov, comandele postale se efeptuesc grabnic și cu prețuri moderate.

„Arieșana“

inst. de credit și econ. soc. pe acții în Turda.

Cheque-Conto 25209 — filiala Jara — Telefon 38.

Escomptează cambii simple și hipotecare pe lângă 7—8%.

Face împrumuturi pe obligații intabulate și caventate cu 7—8%.

Financializează tot felul de întreprinderi economice.

Primește depuneri pe lângă libele și în Cont-curent cu 5%, după cari, darea o plătește institutul.

Depuneri se pot face și ridica și prin postă.

Sume de 5—6 mii cor. se pot ridica ori când fără abdicere, sumele mai mari după starea casei.

1498. 1—40

Direcțiunea.

Se caută o bucătăreasă

bună pe timp de 10 zile și anume dela 25 August până la 4 Septembrie st. n.

Informații la administrația Gazetei.

DOUĂ FETE

(Servitoare) se caută pentru două familii din România (Bacău), cari să știe și fierbe. Să aibă pașport în regulă. Plata după toameală. Una poate fi angajată momentan, iar a doua dela 1 August st. v. c. Informațiuni la Redacția ziarului. 1528.1—3.

Apă de cură și răcoritoare de Borsek

regina apelor minerale cu acid carbonic.

Apă de izvor de Előpatak vindecă cu siguranță boalele de stomac, rărunchi, splină, ficat și fiere.

Isvoru Matild din Bodok cea mai curată și mai prețioasă apă acidă.

Apă sărată de Stoica. Apă de cură specială pentru diabeti.

Deposit principal la firma Theil L. & E. O. comercianți de ape minerale. Telefon 364.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare. Administr. „Gazetei Trans.“

Nicolae Popu.
Învățător penz și proprietar de moară.

1518 1—3